

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2018. gada 19. – 25. maijs

Nr. 18 (1532)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

Mariss Jansons ar Bavārijas Radio simfonisko orķestri sajūsmina klausītājus savā dzimtajā pilsētā

Rīgā, Nacionālajā operā, pa ceļam turnejā no Amerikas uz Helsinkiem un vēl tālāk – uz Sanktpēterburgu un Maskavu, neaizmirstamu koncertu sniedza mūsu izcilais tautietis diriģents Mariss Jansons ar Bavārijas Radio simfonisko orķestri.

Mariss Jansons ir šī orķestra un koŗa galvenais diriģents kopš 2003. gada, un tieši šai laikā tas sasniedzis pasaules slavu, koncertējot vai visās ievērojamākajās koncertzālēs. Latvijas mūzikas draugiem 13. maijā bija tā laime baudīt visaugstākās raudzes mākslu un lepoties ar savējo, Rīgā dzimušo ģēniju. Kopš iepriekšējās tikšanās pagājuši divi gadi, kad Maestro M. Jansons mūzicēja kopā ar mūsu otru izcilību – Maestro Raimonu Paulu un Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri, bet pirms četriem gadiem kopā ar Bavārijas Radio simfonisko orķestri sniedza koncertu par godu sava tēva diriģenta Arvida Jansona (1914 – 1984) simtajai jubilejai.

Savulaik Maestro M. Jansons pusnopietni, puspajokam teicis, ka Rīgā mūzicēs tikai tad, kad te būs uzcelta jauna, mūsdienu prasībām atbilstoša koncertzāle. Kā zināms, tāda vēl tikai kultūras ministres un Valsts prezidenta solījumos, savukārt mūzikas speciālisti pukojas, ka Opera ir nepiemērota šāda vēriena mūzikālās niansētības koncertiem. Aizvadītajā sestdienā koncerts notika pārpildītā zālē, publika vairākkārt uzgavilēja, piecēlusies kājās, un arī “izpelnījās” divas piedevas.

Soreiz programmā bija Dž. Ro-

sīni uvertūra operai “Vilhelms Tēls”, S. Prokofjeva Pirmais koncerts vijolei un simfoniskajam orķestrim Re mažorā (vijoles solo – Franks Pēters Cimmermans, dzimis 1965. g., slavenība no Vācijas, spēlē 1711. gadā Stradivāri darinātu vijoli), bet otrajā daļā – Richarda Štrausa simfoniskā poēma “Dons Žuans” un Morisa Ravēla “Valsis”. Īpaši pēdējais skaņdarbs pacēla virs šīs zemes gan klausītājus, gan gluži burtiskā nozīmē – arī pašu diriģentu. Marisa Jansona ekspresija un dialogs ar orķestra mūziķiem un solistu ir aizrautīga bauda ne tikai ausim, bet arī acīm. Izcilais diriģents patiesi brīžam vada savu orķestri ar skatienu vien, pat smal-

kais Japānas zizlis var atļauties ne-zīmēt diriģenta zīmes.

Mariss Jansons ir viens no pasaules izcilākajiem mūsdienu diriģentiem. Dzimis 1943. gadā Rīgā diriģenta Arvida Jansona ģimenē, ar izcilību absolvējis Ļeņingradas konservatoriju un turpinājis spudināt meistarību Vinē pie Hansa Svarovska un Zalcburgā pie Herberta fon Karajana.

1971. gadā tika aizsākts darbs ar Sanktpēterburgas (tolaik – Ļeņingradas) Filharmonisko orķestri, kad Jevgeņijs Mravinskis, toreizējais orķestra māksliniecisks vadītājs, piedāvāja jaunajam mūziķim galvenā diriģenta asistenta posteni. Pastāvīga sadarbība ar šo

mūziķu kopu turpinājās līdz pat 1999. gadam.

Vairāk nekā divas desmitgades no 1979. līdz 2000. gadam diriģenta rokās atradās Oslo Simfoniskais orķestris, kļūstot par vienu no ievērojamākajiem orķestriem pasaulē. Mariss Jansons pildījis arī Londonas Filharmoniskā orķestra galvenā viesdiriģenta pienākumus (1992 – 1997) un bijis Pitsburgas Simfoniskā orķestra mūzikālais vadītājs (1997 – 2004). Mariss Jansons regulāri sadarbojas gan ar Berlīnes, gan Vīnes filharmoniekiem, 2016. gadā Maestro trešo reizi stājās pie diriģenta pulsts pasaulslavenajā Jaungada koncertā Vinē.

L.K.

Latvijas Simtgades karogs tiek pacelts Svētā Patrika kalnā Īrijā

5. maijā Īrijā, atsaucoties uz vēstniecības aicinājumu, Latvijas neatkarības atjaunošanas gada-diena un Latvijas Simtgade tika atzīmēta ar latviešu kāpienu īru leģendām apvītājā Svētā Patrika kalnā. Kāpienā, kas tika veltīts Latvijas valstiskuma Simtgadei, pulcējās vairāk nekā 100 visu paudžu dalībnieku no Dublīnas, Svordas, Kavanasa, Galvejas un daudzām citām Īrijas vietām, kā arī dalībnieki no Latvijas un Birmingemas pilsētas Apvienotajā Karalistē. Ļoti daudzi bija parūpējušies arī par latviskām atšķirības zīmēm – sarkanbaltsarkanajiem karodziņiem, Latvijas hokeja kreklīem, bija redzami arī

īpaši šim pasākumam izgatavoti kreklīņi ar uzrakstu – Latvijai 100.

Pārvarot grūto un sarežģīto 2 – 3 stundu kāpienu pa stāvajām un akmeņainajām takām 764 metru augstajā kalnā, tā galotnē tika pacelts Latvijas karogs un divreiz nodziedāta Latvijas himna, radot visos kopības sajūtu, aizkustinājumu un lepnumu.

Atgriežoties kalna pakājē, svētki turpinājās – plāvā tika klāti balti galdauti un baudīti līdzpaņemtie cienasti, dziedātas latviešu dziesmas un brīnišķīgi pavadīts laiks draudzīgā svētku gaisotnē.

Uzrunājot tautiešus, Latvijas vēstnieks Īrijā Jānis Sīlis pauda

prieku par tautiešu lielo atsau-cību un parādīto izturību. Vēstnieks izteica cerību, ka Zaļās Sa-las latviešu kopienā ir dzimusi

jauna un skaista tradīcija, kā arī citus gadus 4. maija svētki tiks atzīmēti, kopīgi sasniedzot kādu no Īrijas kalnu virsotnēm.

Par ko nevajadzētu klusēt

2. lpp.

Latviešu režisors Kannu festivālā

3. lpp.

Par ebrejiem Latvijā

5. lpp.

Tikšanās ar Silkalnu un Streiču

7. lpp.

Laris Strunke dzimtenē

9. lpp.

Hokejistiem izcils sniegums

12. lpp.

9 1770934 167501 8

18

Tikšanās ar grāmatām un to autoriem

Londonas latviešu skolas saimei allaž ir prieks un gandarījums uzņemt viesus no Latvijas. Tā aprīlī Daugavas Vanagu nama telpās Londonā viesojās Zane Zusta, autore pirmskolas un sākumskolas vecuma bērnu grāmatām. Pirmā grāmata ir "Ucipuci meklē mājas" un otra – "Ucipuci domā ārpus kastes," kas ir pirmās grāmatas sērijas turpinājums. Abas grāmatas ir ne tikai vizuāli pievilcīgas un interesantas, bet arī izglītojošas bērniem. Grāmatās viss kā dzīvē – tās stāsta par izpalīdzību, draudzību, bailēm, šķiršanos un satikšanos, māca paraudzīties uz situācijām, lietām no cita skatpunkta, būt zinātkāram, drosmīgam. Ucipuci ir pieejama arī elektroniski, un, atskaņojot audio ierakstu, bērni var spēlēt leļļu teātri un iejusties lomās. Autore Zane Zusta šogad tika nominēta Latviešu literatūras gada balvai. Mēs lepojames un atbalstām.

Otra viesņa – Irma Kalniņa – arī viesojās ar nesen izdoto grāmatu "Pie galda". Irma Kalniņa ir

starptautiska mēroga speciāliste profesionālās etiķetes, komunikācijas un protokola jautājumos. "Pie galda" ir lieliska grāmata vecākiem ar bērniem kopā apgūt ne tikai galda kultūru, labas manieres un paraudzīties arī etiķetes pirmsākumos, kas joprojām noderīgi mūsdienās, bet vēl arī, kā saka pati Irma Kalniņa: "Sapratne

par to, kā rīkoties konkrētā situācijā, kā veidot attiecības ar cilvēkiem, kā risināt problēmas un gūt pārlicību par ikdienišķām prasmēm, veido bērna personību un ietekmē viņa ētikas un morāles vērtības, labas uzvedības un komunikācijas principus ne tikai ģimenē, bet arī sabiedrībā."

Londonas latviešu skola

IMANTS BALODIS

Ar šādu izskaņu pabeidzu savu publicēto rakstu "Kopīgi izlolo-tā brīvība". Pieminēju, ka gaidu kādu zinātnisku recenziju par LU doktorantes Kristīnes Beķeres sastādīto dokumentu krājumu "Latvijas neatkarības uzturēšana trimdā (1945 – 1991)".

Nu jau pūsgads pagājis, kopš šis vērtīgās grāmatas atvēršanas. Pietrūkst atbalsojuma. Cerēju kaut ko lasīt žurnālā *Ir*, bet tur pavidēja tikai Latvijas literatūras un mākslas grandu kādreizējās attiecības ar VDK dubultaģentu Imantu Lešinski. Apskates secinājums: "Zinātniski izpētīt, kā

kultūras darbinieki sadarbojušies ar čeku, visticamāk, nekad neizdosies."

Pievērsoties mūsu tematam, atceros apskatāmās grāmatas zinātniskā redaktora Tālava Jundža kādreizējos komentārus: "Ja trimda nebūtu izdarījusi spiedienu uz lielvalstu valdībām, atgādinot, ka okupācija ir prettiesiska, vardarbīgi uzspiesta, ja nebūtu tām atgādinājusi – "Nenododiet mūs, palīdziet mums vismaz uzturēt dzīvu neatkarības ideju!", 1991. gadā, pēc puča izgāšanās, varētu vien runāt par jaunas valsts dibināšanu, nevis

atjaunot Latviju kā neatkarīgu valsti."

Diezin, kā par to stāstītu politiķis Atis Lejiņš, kuŗš nupat mūsu avīzes slejās teicis: "Es visu atceros tik skaidri, it kā tas būtu noticis vakar". Ar viņa vārdu saistās pieminētā rakstu krājuma 74. dokuments: Latvijas Nacionālās Atbrīvošanas frontes programma, kas VLJK 3. kongresā Florefā 1975. gadā izraisīja spraigas diskusijas. Sekoja papildinājumi VLJK 4. kongresa Vilgemstonā, ASV, 1978. gadā, kas uzrādīts 86. dokumentā kā LSDS Jaunatnes kopas deklarācija.

Droši vien Atis Lejiņš atcerēsies arī "ELJA Informācija" 100. numuru, ko izdeva 1984. gadā Mīnsterē. Tur pavid arī Viļņa Zaļkalna domas. Ar viņa vārdu saistās 98. dokuments. Par to Kristīnes Beķeres komentārs: "Baltijas Brīvības un miera kuģa brauciens bija viena no visrūpīgāk izplānotajām un veiksmīgākajām latviešu trimdas akcijām."

Lūk, vairāku norišu virknējums. Grāmatas autore uzskata, ka pētījumi turpināmi un tādēļ vēlams gan bijušo trimdas organizāciju, gan privātpersonu līdzdarbība. Tad nu gan jautājums –

vai un kā tas iespējams? Šobrīd zināms, ka grāmata pieejama Latvijas Nacionālajā bibliotēkā. Attālākās vietās, piem., Balvu Centrālajā bibliotēkā, trūkst 4. sējuma. Līdzīgi arī skolu bibliotēkās. Tīmeklī paskaidrojumi, ka tirdzniecībā šī grāmata vēl nav nonākusi.

Varbūt tomēr Latvijas Simtgades vasarā, kad dzimtenē pulcēsies daudzi bijušie trimdinieki, šo dokumentu krājumu varētu piedāvāt plašākām aprindām. Nevajadzētu klusēt.

Nevajadzētu klusēt!

LILITA KRŪZE

Ir 1988. gads. Latvija. Manā dzimtajā ciemā lepnī stāv dzeltena ēka – Baldones evaņģeliski luteriskā baznīca. Ir Ziemsvētku laiks, un ļaudis iet uz pirmo dievkalpojumu pēc padomju okupācijas. Tās laikā baznīcas ēka tika izmantota kā viena no gumijas ražošanas apvienības "Ausma" filiālēm. Arī es esmu to cilvēku vidū, kuŗi dodas uz baznīcu. Man, divdesmit septiņus gadus vecai jaunieci, tā ir pirmā apzinātā baznīcā iešanas pieredze.

Ir 2001. gads. Gērnsija. Visapkārt bagātīgi klāti galdi, ļaužu smieklī. Mani pirmie Ziemsvētki šajā salā. Esmu tālu, ļoti, ļoti tālu prom no mājām, no savas ģimenes, un es šajā ļaužu burzmā jūtos vientuļa. Es nejutu to pašu prieku, ko viņi. Kad pēdējais viesis aizvēris restorāna durvis, kad pēdējais galds uzklāts, arī es varu doties prom. Ir tieši pusdivpadsmit naktī.

Mēs esam trīs latviešu viesstrādnieces. "Meitenes, iesim uz baznīcu!" es saku. Un mēs ejam. Kad atveram smagās koka durvis, skan Ziemsvētku dziesma, biķeros tiek ieliets vīns, un sirdi kļūst tik silti! Savu minimālo angļu valodas zināšanu dēļ nesaprotam mācītāja sacīto, bet

kaut mazliet esam izjutušas Ziemsvētku prieku, domās esot ar saviem mīļajiem, kas tālu Dzimtenē.

Ir 2005. gads. Gērnsija. Lieldienu laiks. Dievkalpojums *Forest* baznīcā.

Mēs atkal esam trīs. Pirmo reizi tiekos ar Elīzu Zikmani, Latvijas

evaņģeliski luteriskās baznīcas ārpus Latvijas (LELBĀL) mācītāju, kuŗa, lai vadītu šo dievkalpojumu, speciāli atlidojusi no Londonas. Ar *Lindu Le Vasseur, Forest* baznīcas mācītāju, esmu iepriekš tikusies vairākkārt, lai pārrunātu šī īpašā dievkalpojuma organizatoriskos jautājumus.

Jūtos satraukta. Kā būs? Vai cilvēki nāks, vai būs atsauce? Ar pirmajiem ērģeļu akordiem paveras baznīcas durvis. Mani latviešu tautieši nāk pa vienam, nāk draugu pulkā. Nāk un nāk, līdz baznīca ir pilna! Šis ir pirmais dievkalpojums latviešu valodā Gērnsijas salā. Šī ir pirmā reize, kad, tik tālu prom no mājām, no savas dzimtenes, izbaudām kopības sajūtu. Šī ir pirmā reize, kad šajā, angļiski runājošajā salā tiekam uzrunāti savā dzimtajā – latviešu – valodā.

Ir 2018. gads. Gērnsija. Lieldienu laiks. Internetā lasu satraucošu ziņu, ka Latvijā vairāki de-

putāti ir iesnieguši likumprojektu, kas par vienīgo pirmsokupācijas laika luterāņu baznīcas tiesību pārmantotāju pasludina padomju laika luterisko baznīcu. No savas personiskās pieredzes zinu, cik ārkārtīgi liela loma ārzemēs nonākuša latviešu garīgās dzīves uzturēšanā ir LELBĀL. Tā nav atšķirama no LELB, tāpat kā latvietis ārzemēs nav atšķirams no latvieša Latvijā. Laiki ir mainījušies, robežas ir atvērtas, un ir dzimis globālais latvietis. Nešķirosim sevi aizbraukušajos un palikušajos, no-devējos un patriotos! Lai kur esam izvēlējušies savu mītnes zemi, mēs esam viena tauta. Jūtīsimies vienoti, atbalstīsim cits citu ar labiem vārdiem un darbiem! Mums ir nepieciešama ne tikai stipra Latvija, bet arī stipra diaspora. Es aicinu deputātus pārdomāt un atsaukt iesniegtos grozījumus LELB likumā!

Pārdomas par notiekošo baznīcu lietā Latvijā un diasporā

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Monblānā pacels
Latvijas karogu

Latvija 100

Augustā Eiropas Savienības (ES) augstākajā virsotnē Monblānā plānots uznest mastu un tajā pacelt Latvijas karogu, tādējādi sasniedzot Ginesa grāmatā ierakstāmu pasaules rekordu. Pēc iniciatīvas rīkotāju pārstāvja Anša Egles stāstījuma, šāds notikums pasaulē līdz šim nav ticis īstenots, tādēļ plānotais pasākums ticis reģistrēts Ginesa rekordgrāmatā kā Ginesa rekorda pieteikums. "Ļoti iespējams, šis gājienš pārvērtīsies par Ginesa rekordu par pasaulē augstāk uznesto karoga mastu un tajā uzvilktu karogu," skaidroja Egle. Idejas autors Aldis Kunšteins norādīja, ka pirms desmit gadiem jau kāpis Monblāna virsotnē, un pēc kāpiena viņš sapratis, ka tas būtu liels izāicinājums uznest karoga mastu šī kalna virsotnē un uzvilkt tajā Latvijas karogu. Tādējādi tiktu realizēts "traks, neparasts, ambiciozs, liešķis un riskants piedzīvojums". "Visa pamatā ir Latvija. Tādējādi mēs demonstrētu lepnumu par savu valsti," piebilda Kunšteins.

Egle vērsa uzmanību, ka kalnā tiks nests masts, kas iepakots speciālā somā, lai grupas dalībnieki pārmaiņus to varētu nest, masta pēda un Latvijas karogs. "Ceļš uz Monblāna virsotni nav vienkāršs, ir šauri posmi, dažādi pagriezieni, un tajos būs jālavierē ar desmit metrus augsto mastu, kam nepieciešama speciāla sagatavošanās," teica iniciatīvas rīkotāju pārstāvis, piebilstot, ka masta nešana jau tikusi izmēģināta Siguldā, Reiņa trasē. Viņš arī uzsvēra, ka Monblāna virsotnē ir liels vējš, tādēļ masta uzstādīšana un karoga uzvilšana nebūs vienkārša. Inicīatīvas grupā ietilpst dažādu nozaru pārstāvji, tostarp studenti, uzņēmēji, sportisti, arhitekti, mediju speciālisti un citu nozaru pārstāvji – burātājs Māris Birzulis, kalnos kāpējs Rolands Laveķis, dizainers Aldis Rocēns, uzņēmēja Ilze Seržāne, arhitekte Edīte Bokāne, inženieris Matīss Kalvāns, fotogrāfs Kristaps Mozgirs, uzņēmēji Andrejs Straume un Andris Citko. Straume norādīja, ka tas būs īstais brīdis, kad izkāpt no komforta zonas un pamēģināt ko jaunu. Viņš to raksturoja kā piedāvājumu, kas rodas vienreiz dzīvē. Savukārt Bokāne skaidroja, ka, paceļot Latvijas karogu, izrādīt godu un cieņu savai zemei, ģimenei, draugiem un domubiedriem, kas veido Latviju, ir tas, ko viņa vēlas sasniegt reizē ar Monblāna virsotni, paralēli stiprinot ticību savām spējām, prasmi uzticēties un darboties komandā, kā arī ekspedīcijas lai-

kā sakārtot domas. 6. augustā paredzēta izbraukšana no Rīgas uz Šamoni, bet 9. augustā plānots sākt adaptāciju un treniņus. Monblāns, kuŗa augstums sasniedz 4808 metrus, atrodas uz Itālijas ziemeļrietumu robežas ar Franciju.

Raiņa un Aspazijas mūzejs saņem Speciālo atzinību

Eiropas Mūzeju forums sadarbībā ar Eiropas Padomi, kopš 1977. gada organizējot Eiropas Mūzeju gada balvas konkursu, izceļ izcilības un inovāciju nozīmību mūzeju darbībā, tādējādi akcentējot mūzeju lomu Eiropas kultūras daudzveidībā. Balvas galvenie kritēriji ir mūzeja unikālitate un oriģinalitate, mūzeja komunikācijas kvalitāte, kā arī mūzeja pieejamība sabiedrībai. Raiņa un Aspazijas mūzejs šajā konkursā ieguvis Speciālo balvu.

Pēc Kultūras ministrijas pārstāves Litas Kokales sniegtās informācijas, visi Latvijas pieteiktie mūzeji tikuši nominēti balvai un aicināti piedalīties Eiropas Mūzeju foruma rīkotajā konkursā Varšavā, lai prezentētu savu redzējumu par mūzeja darbību un izmaiņām tajā. Latvijas Nacionālais mākslas mūzejs un Rīgas Motormūzejs tika cildināti par sasniegumiem, sekmējot mūzeju darba sabiedrisko jeb publisko kvalitāti. Savukārt Raiņa un Aspazijas mūzejs ieguva Speciālo balvu, kuŗas pamatojumā teikts: "Mūzejs ļoti aizkustinoši vēsta par divu savstarpēji saistītu, ražīgu, politikā iesaistītu personību triumfa brīžiem un pārbaudījumiem, kas var būt iedvesmas avots ikvienam. Mūzeja ekspozīcijas un aktivitātes aktualizē 21. gadsimtam nozīmīgas rakstnieku daiļrades temas, piemēram, cilvēktiesības un sieviešu tiesības, kam ir būtiska ietekme mūsdienu sabiedrībā."

Kannu kinofestivālā izrāda Rolanda Kalniņa filmu "Četri balti krekli"

Starptautiskais Kannu festivāls ir viens no centrālajiem notikumiem pasaules kino dzīvē, kas šogad norisinās no 8. līdz 19. maijam. Festivāla klasisko filmu izlase jau 15 gadus tiek veltīta pasaules kinovēstures mantojuma cildināšanai un novērtēšanai, demonstrējot īpašu meistardarbu restaurētās kopijas. Filmas "Četri balti krekli" iekļaušana šajā izlasē nozīmē, ka Rolanda

"Četri balti krekli" ir viena no pazīstamākajām Rolanda Kalniņa filmām

Kalniņa un viņa radošās grupas darbs ir iederīgs kino pasaules visaugstākajā sabiedrībā.

"Četri balti krekli" ir viena no pazīstamākajām Rolanda Kalniņa filmām, kas uzņemta 1967. gadā, taču savas brīvdomības, jauneklīgās enerģijas un ironijas dēļ Latvijā pilnvērtīgu ekrāna dzīvi uzsāka tikai 20 gadus vēlāk. Tagad, 51 gadu pēc filmas uzņemšanas, tās režisors 96 gadu jubilejas dienās, filma nonāks visas kino nozares uzmanības centrā.

Šveices prezidents Latvijā

Vizītē Latvijā 14. maijā bija ieradies Šveices prezidents Alēns Bersē ar kundzi Mjurielu Cēnderi-Bersē (*attēlā*), apliecinot Latvijas un Šveices ciešo sadarbību un labas divpusējās attiecības. Šveices prezidents norādīja, ka vēlētos vēl aktīvāku Latvijas un Šveices ekonomisko sadarbību, un tās veicināšana bijis viens no šīs vizītes mērķiem.

Latvijas un Šveices attiecības tiek raksturotas kā labas. Šveice bija viena no pirmajām valstīm, kas ar Latviju 1991. gadā atjaunoja diplomātiskās attiecības, un Šveices prezidenta vizīte Rīgā tikai vēlreiz labo sadarbību apliecinot. Bez savstarpējiem uzmanības apliecinājumiem neizpalikūšas arī sarunas par to, kā šīs attiecības vēl vairāk stiprināt. Latvijas valsts prezidents Raimonds Vējonis sacīja, ka īpaša interese ir par sadarbību biomedicinā, bioekonomikā, informācijas tehnoloģiju attīstībā, izglītībā un zinātnē. "Vēsturiski Šveice ir Latvijas tuvs draugs un partneris, un, kā mēs runājam ar prezidenta kungu, 20. gadsimta sākumā latviešu inteliģences pārstāvji izmantoja Šveices patvērumu, lai attīstītu Latvijas valstiskuma ideju," teica Vējonis. Par šobrīd Latvijā aktuālo banku darbības drošību un naudas atmazgāšanas apkāpošanu daudz runāts arī Šveicē, kur banku bizness ir viens no stūrakmeņiem. Šveice un Latvija negratosies viena otru mācīt. Vienlaikus varot dalīties pieredzē.

Apspriež pilsoņu tiesību un uzņēmēju interešu nodrošināšanu Brexit procesā

10. maijā, uzturoties darba vizītē Apvienotajā Karalistē (AK), parlamentārā sekretāre Zanda Kalniņa-Lukaševica tikās ar AK amatpersonām, uzsverot nepieciešamību nodrošināt pilsoņiem un uzņēmējiem skaidrību pēc

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

LIETUVA. Aprīļa beigās un maija sākumā notiek jau tradicionālās "Latvijas dienas Lietuvā". Tās organizē Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras pārstāve Lietuvā Jeļena Markūne ciešā sadarbībā ar Latvijas vēstniecību Lietuvā un Latvijas tirdzniecības palātu Lietuvā. Galvenajam Lietuvas biznesa laikrakstam *Verslo Žinios* iznāk pielikums par Latviju, Latvijas produkciju, Latvijas uzņēmumiem, tūrisma iespējām, kā arī par Simtgades sarīkojumiem Latvijā un Lietuvā. 3. maijā ar *promo* vakariņām Lietuvas mediju pārstāvjiem, kafejnīcu un restorānu pavāriem tika svinīgi atklāta Latvijas ēdienu nedēļa 25 Kauņas un Viļņas kafejnīcās, bāros un restorānos, kuŗos nedēļas garumā varēja baudīt pēc īpašām Latvijas modernās virtuves receptēm gatavotus ēdienus. 9. maijā vienā no galvenajiem Viļņas kinoteātriem notiks filmas "Nameja gredzens" pirmizrāde Lietuvā. Pirms filmas noskatīšanās uzrunu teica filmas producents Aigars Grauba, vēstnieks Lietuvā Einars Semanis, kā arī viena no filmas galvenajām Lietuvas aktrisēm.

ZVIEDRIJA. Atzīmējot Latvijas Simtgadi, Latvijas pārstāvji piedalījās Karlskrūnas literatūras festivālā Zviedrijā "Grāmata un jūra" (*Bok och hav*), kas notika no 10. līdz 13. maijam. Festivāla goda viesu statusā šogad ir valstis, kuŗas šogad svin savas dibināšanas 100. gadadienu – Latvija, Lietuva, Igaunija un Islande. Latviju festivālā pārstāvēja rakstniece Inga Ābele un Zviedrijā dzīvojošais dzejnieks un tulkotājs Juris Kronbergs. Festivāla atklāšanas ceremonijā uzrunājot klātesošos Karlskrūnas Fredrika baznīcā, vēstnieks Margērs Krams izcēla latviešu literatūras bagātību un nozīmi. Viņš norādīja uz Latvijas un Zviedrijas ciešajām divpusējām saitēm un izteica prieku par literāro darbu tulkojumiem, kas ļauj iepazīt abu tautu kultūras vērtības. Latvijas pārstāvju dalība festivālā ir viena no Latvijas valsts Simtgades Latvijas Ārlietu ministrijas koordinētās Publiskās diplomātijas programmas norisēm.

ĒGIPTĒ. 9. maijā, atzīmējot Eiropas dienu, ar plašu informatīvo materiālu klāstu par izglītības un tūrisma iespējām Latvijā, Eiropas dienas sarīkojumos Haifas universitātē piedalījās Latvijas vēstniecība Izraēlas valstī. Haifas universitātes studenti, apmeklējami Latvijas stendu, izrādīja interesi par iespējām turpināt studijas Latvijā. Kā katru gadu, arī šogad vislielākā interese bija par medicīnas studiju iespējām Latvijā, kā arī par studiju programmām banku un finanču sektorā. Haifas universitātē izglītību iegūst vairāk nekā 20 000 studentu, no kuŗiem liela daļa iegūst izglītību Eiropas studijās. Universitātē aktīvi darbojas Vācijas un Eiropas studiju centrs, kuŗš arī ir ikgadējo Eiropas dienu sarīkojumu iniciators Haifā. • Ēģiptes diplomātijas un ekonomikas žurnāls *Diplomacy* maija numurā publicēja plašu materiālu, veltītu Latvijas tematikai – interviju ar Latvijas vēstnieci Ēģiptē Ivetu Šulcu, Ēģiptes uzņēmuma viedokli par sadarbības potenciālu ar Latviju, informāciju par LIAA un Latvijas produktiem Ēģiptes tirgū. Intervijā vēstniece iepazīstināja ar Latvijas un Ēģiptes sadarbību, tirdzniecības attiecībām un Latvijas eksporta potenciālu. *Diplomacy* žurnāls tiek izdots reizi divos mēnešos un mērķa auditorija ir uzņēmēji, ekonomisti, firmu vadītāji un nozaru biznesa asociācijas Ēģiptē un Tuvo austrumu valstīs. Intervijas tiek publicētas angļu un arābu valodā. Žurnāla platforma ir intervijas ar Ēģiptē prominentām personībām, uzņēmējiem, diplomātiem, politiķiem un augstām valsts amatpersonām.

AK izstāšanās no Eiropas Savienības (ES).

Vizītes laikā parlamentārā sekretāre tikās ar AK Izstāšanās no ES ministrijas valsts ministru lordu Martinu Kalanānu, Starptautiskās tirdzniecības ministrijas valsts ministru Gregu Hensdu un Ārlietu ministrijas Eiropas un Ameriku valsts ministru seru Alanu Dankanu.

Maskavā noticis uzbrukums Latvijas vēstniecībai

9. maija vakarā noticis uzbrukums Latvijas vēstniecībai Maskavā, mikroblogošanas vietnē *Twitter* paziņoja ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs (*Vienotība*).

Latvijas vēstniecība Maskavā

Pēc Rinkēviča rakstītā, uzbrukēji ir aizturēti. Ministrs gan neprecīzē, kāda veida uzbrukums tas bijis un vai ir cietuši cilvēki.

Rinkēvičs sola, ka Latvija iesniegs notu Krievijas Ārlietu ministrijai, pieprasot nodrošināt diplomātiskās pārstāvniecības drošību un neaizskaramību. "Šādas provokācijas nav pieļaujamas, Krievijai attiecīgi jārikojas," tviterī rakstīja Rinkēvičs.

Politiski represēto apvienība protestē pret 9. maija svinēšanu

Latvijas Politiski represēto apvienības organizētajā gājienā ar mērķi "atcerēties PSRS vardarbīgo Baltijas valstu okupācijas faktu" piedalījās aptuveni 50 cilvēki. Gājiena dalībnieki sākotnēji pulcējās Latviešu strēlnieku laukumā, un rokās tie turēja plakātus, uz kuŗiem bija uzrakstīti saukļi – "Nē Hitlera un Staļina režīmam!" un citi.

Protesta mītiņš pie Okupācijas mūzeja

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Starp dalībniekiem bija arī Jaunās Konservatīvās partijas Rīgas domes deputāti un biedrības *Tēvijas sargi* pārstāvji.

Gājiens notika maršrutā Latviešu strēlnieku laukums – Kaļķu iela – Brīvības pieminekļa laukums.

Savukārt otrpus Daugavai, Uzvaras parkā, tikmēr risinājās vērienīgs 9. maija svinēšanas sarīkojums, kurā mērķis ir “svinēt fašisma sagrāvi”. Pasākumā, pēc Valsts policijas aplēsēm, piedalījušies 22 000 līdz 25 000 cilvēku. 9. maijs ir datums, kad bijušajā Padomju Savienībā atzīmēja Uzvaras dienu pār nacistisko Vāciju, un tradicionāli krievvalodīgo vidū šī diena tiek atzīmēta arī Latvijā. Ierasts, ka pasākumā piedalās vairāki desmiti tūkstoši cilvēku un tas izpelnās arī lielas sabiedrības daļas kritiku. Ik gadu policija pasākuma apmeklētājiem ir spiesta noformēt arī administratīvā pārkāpuma protokolus par būšanu stiprā alkohola reibumā, urinēšanu publiskā vietā un citiem pārkāpumiem.

Ar dažādiem sarīkojumiem svin Eiropas dienu

Eiropas dienu jeb Eiropas Savienības dzimšanas dienu ar dažādiem sarīkojumiem 9. maijā svin visā Eiropā, godinot Francijas ārlietu ministra Robēra Šūmana 1950. gadā izteikto ierosinājumu par Ogļu un tērauda kopienas izveidi, kas ir ES priekštece. Eiropas dienas sarīkojumu programma bija daudzveidīga arī Latvijā. 20 organizācijas un uzņēmumi iepazīstināja ar īstenotajiem ES fondu financētajiem projektiem, valsts un Eiropas Savienības iestādes atvēra durvis interesentiem, notika akcija “Poga” un varēja nokārtot Eiropas eksāmenu. Eksāmenā bija 20 jautājumi par dzīvi Latvijā, Eiropā un katra iedzīvotāja pozīciju savas dzīves veidošanā. Pērn šajā aktivitātē piedalījās vairāk nekā 14 000 interesentu. Šis gads ir īpašs ar to, ka bija ievērojami vairāk krievvalodīgo cilvēku, kuri vēlējas piedalīties šajā aktivitātē. Interesenti paši stāstīja, ka jūtas piederīgi arī Eiropai un Latvijai, kas kalpojusi kā motivācija pildīt šo eksāmenu.

Tiekas Baltijas un Vācijas ārlietu ministri

2018. gada 11. maijā ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs piedalījās Baltijas valstu un Vācijas ārlietu ministru sanāksmē Palangā, lai pārrunātu aktuālos Eiropas Savienības (ES) jautājumus, gatavošanu NATO samitam, kas notiks jūlijā Briselē un ES sadarbību drošības un aizsardzības jomā.

“Mūsaprāt, pieņemtie NATO samita Varšavā lēmumi sevi līdz šim ir attaisnojuši, jo mūsu reģionā ir NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas. Gaidāmā NATO samitā Briselē mums ir svarīgi vairāki lēmumi, kas sais-

tīti ar alianses modernizāciju, komandstruktūras palielināšanu, spēku mobilitāti un vienošanos par papildspēku nosūtīšanas stratēģiju. Visi šie elementi ir vērsti uz NATO reaģēšanas spēju palielināšanu krīzes situācijā, kas mūsu reģionam ir būtiski,” uzsvēra E. Rinkēvičs.

Slavē Latvijas kaņavīrus

Latvijas kaņavīri un militārā tehnika no 21. aprīļa līdz 3. maijam piedalījās Lielbritānijas Bruņoto spēku vadītās kaujas grupas Apvienoto reaģēšanas spēku mācībās Lielbritānijā. Pirmo reizi kopš dibināšanas līguma parakstīšanas 2015. gadā tika organizēts tik vērienīgs taktiskais vingrinājums, tādējādi stiprinot spēku savietojamību. Daudznacionālo Apvienoto reaģēšanas spēku (angliski saīsinājumā *JEF*) uzdevums ir spēt reaģēt uz jebkāda veida konfliktiem, kā arī piedalīties ANO, NATO un Eiropas Savienības operācijās. *JEF* kodolu veido Lielbritānija.

Latvijas Nacionālos bruņotos spēkus pārstāvēja Sauszemes spēku mehānizētās kājnieku brigādes 1. mehānizētais kājnieku bataljons (LATBAT), kas uz mācībām ņēma līdzī ar savu bruņutehniku. Netālu no Solsberi atrodas militārais poligons, kur pēdējā militāro mācību dienā īpaši medijiem tika demonstrēta iespējama Apvienoto reaģēšanas spēku glābšanas operācija, sadarbojoties dažādām armijas vienībām no dažādām valstīm. Nelielais ciematniš, kurā neviens nedzīvo, ir īpaši piemērots glābšanas operāciju treniņiem pilsētvidē.

* **Latvijā līdz 13. maijam norisinājās Igaunijas Aizsardzības spēku militāro mācību *Siil 18* aktīvā faze, kurā piedalījās vairāk nekā 900 zemessargu un kaņavīru no Sauszemes spēku Mehānizētās kājnieku brigādes un Zemessardzes 2. Vidzemes brigādes vienības, Latvijas bruņotajiem spēkiem, Igaunijas Aizsardzības spēkiem un Kanadas vadītās NATO kaujas grupas. *Siil 18* ir lielākās Aizsardzības ligas militārās mācības kopš Igaunijas neatkarības atjaunošanas.**

Stājušies spēkā Latvijas – Krievijas valsts robežas demarkācijas dokumenti

2018. gada 21. aprīlī stājās spēkā Latvijas – Krievijas valsts robežas demarkācijas dokumenti. Līdz ar to ir beidzies abu valstu

kopējā robežposma demarkācijas process, kas ilga astoņus gadus.

Demarkācijas procesa gaitā tika veikta 283,6 km garās robežlīnijas iezīmēšana dabā, tika uzstādītas 648 robežzīmes, kā arī noteikta precīza viduslīnijas atrašanās pierobežas upēs, robežlīniju atrašanās ezeros un precīzēta salu piederība.

Laura Rizoto – 12. vietā

12. maijā Lisabonā beidzās Eiropas fināls, kurā tika noskaidrota uzvarētājvalsts – šoreiz tā izrādījās Izraēla. Latvijas pārstāve Laura Rizoto Eiropas pusfinālā ierindojās 12. vietā no 18 valstīm. Laurus starptautiskajā dziesmu konkursā plūca Izraēlas māksliniece Netta. Igaunija palika 8. vietā, bet Lietuva – 12. vietā.

Izcilā latviešu fotografa Egona Spuras (1931 – 1990) izstādes atklāšana Griekijas salā Santorini

10. maija vakarā, atzīmējot Latvijas valsts Simtgadi un Eiropas kultūras mantojuma gadu, Griekijas salā Santorini notika latviešu mākslinieka Egona Spuras (1931-1990) fotoizstādes “Rīga 19. gadsimta un 20. gadsimta sākuma proletāriešu rajonos. 1975 – 1988” atklāšana.

Veicinot Latvijas kultūrvēsturiskās telpas atpazīstamību un izpratni par Latviju kā Eiropas kultūras mantojuma neatņemamu sastāvdaļu, Latvijas vēstniecība Griekijā ar Santorini sadarbības partneru atbalstu iepazīstina Griekijas skaistās salas iedzīvotājus un daudzus tūristus ar vienu no Latvijas Kultūras kano vērtībām. Izstādes atklāšanā vēstnieks Griekijā Māris Klišāns pastāstīja par Latvijas vēsturi, tās nozīmīgākajiem sasniegumiem un vietu mūsdienu Eiropā. Informējot par nozīmīgajiem Latvijas Simtgades atzīmēšanas sarīkojumiem, vēstnieks skaidroja, ka E. Spuras fotoizstāde ir viens no vairākiem vēstniecības īstenotajiem Latvijas valsts popularizēšanas projektiem Griekijā. Fotografiju izstāde “Rīga 19. gadsimta un 20. gadsimta sākuma proletāriešu rajonos. 1975 – 1988” sastāv no 54 fotogrāfijām, kurās iemūžināts Latvijas materiālais kultūras mantojums. Rīgas vēsturiskā 19. – 20. gadsimtu mijas arhitektūra un apbūve, kā arī pagājušā gadsimta 70. – 80. gadu sabiedrība šajā vidē veido īpašu, unikālu sintēzi ar neapšaubāmi

Dokumentālā drāma “Baltu ciltis” – 13. gadsimta lielās pārmaiņas reģionā

Kinoteātros visā Latvijā pirmizrādi piedzīvojuši viena no Simtgades filmām – dokumentālā drāma “Baltu ciltis/Pēdējie Eiropas pagāni”. Režisoru brāļu Raita un Laura Ābeļu filma ir par 13. gadsimta baltu tautām, kas vēlāk izveidoja latviešu un lietuviešu nāciju.

Baltu cilšu karte

Populārzinātniskā dokumentālā filma tapusi divus gadus, un tajā piedalījušies 500 aktieři no visām Baltijas valstīm. Lai vēsturiski precīzi parādītu, kā balti dzīvoja un kam ticēja, filmas tapšanā iesaistījušies vēsturnieki, eksperimentālie archeologi un baltu tautu mītoloģijas speciālisti. Dokumentālajā drāmā “Baltu ciltis” atspoguļotas kronikas par Eiropas pēdējiem pagāniem. Filma stāsta par vienu no vēstures lūzuma punktiem – kristiešu un pagānu sadursmi 13. gadsimta Latvijā. Viens no filmas režisoriem Raitis Ābele un viņa brālis filmas operātors Mārcis Ābele teic: ka mērķis ir parādīt, kas tad ir mūsu priekšteči – baltu tautas. “Valsts Simtgades kontekstā tā tema par senāko Latvijas tautas un reģiona vēsturi šķiet iederīga. Tas ir veids, kā paraudzīties, kas ar mums notika ne tikai tuvākā pagātnē – Pirmā un Otrā pasaules kara laikā, kas ir kino formātā diezgan daudz dokumentēts. Savukārt mēs mēģinām atskatīties uz senākiem laikiem, jo tas ir arī identitātes jautājums, kas patiesībā caur gadsimtiem ir saglabājis. 13. gadsimts ir lielu pārmaiņu laiks šī reģiona vēsturē – mainās politiskās varas, sociālās kārtas, ideoloģijas, vērtības, morāles,” stāsta Raitis Ābele.

Marku Rotko iepazīst Lietuvā

Atzīmējot Daugavpili dzimušā, pasaulslavenā mākslinieka Marka Rotko tuvojošos 115. jubileju, 18. maijā Zarasu novada muzejā (Lietuvā) tika atklāta Marka Rotko muzeju kvalitātes drukas reprodukciju un digitālā satura izstāde no Daugavpils Marka Rotko mākslas centra kolekcijas. Marks Rotko ir teicis, ka māksla ir dēka, kas aizvilkina nezināmā pasaulē, kurā izzināt var tikai tas, kas ir gatavs riskēt. Viens no Daugavpils Marka Rotko mākslas centra izaicinājumiem nu jau piecu gadu garumā ir sniegta iespēju uzdrīkstēties iepazīt škie-

tami traušo un vilinošo Marka Rotko radītās mākslas pasauli. Izstādē Zarasu novada muzejā skatāmas deviņas Rotko oriģināldarbu kopijas no Keitas Rotko-Prizel un Kristofera Rotko kolekcijas, kas ir agrīno darbu, sirreālisma un klasiskā perioda paraugi, kā arī digitālā ekspozīcija “Digitālais Rotko fenomēns”, kas vēsta par mākslinieka dzīves un radošo gājumu.

Austrālijā notiek Latvijas Simtgadei veltīti koncerti

Aprīļa beigās un maija sākumā vairākās Austrālijas pilsētās – Sidnejā, Adelaidē un Melburnā – skanēja Latvijas Simtgadei veltīti koncerti, kurus sniedza pasaulē atzītā latviešu dziedātāja, soprāns Maija Kovaļevska un pianiste, starptautisko konkursu laureāte Dzintra Erliha (*attēla*).

Abu mūziķu veidoto koncertprogrammu centrā bija latviešu vokālā instrumentālā kamer-mūzika – gan Jāzeps Vītola, Jāņa Mediņa un Lūcijas Garūtas solodziesmas, gan Lūcijas Garūtas un Pētera Vaska klavierdarbi. 30. aprīlī Adelaides universitātes Eldera konservātorijā pianiste un mūzikoloģe Dr. art. Dzintra Erliha sniedza arī solokonzertu-lekciju, veltītu Latvijas Simtgadei. Abu mūziķu Austrālijā sniegtie koncerti vainagosies ar jaunā albuma “Ar sirds siltumu” prezentāciju. Šo albumu kopīgi ieskaņojuši Maija Kovaļevska, Krišjānis Norvelis un Dzintra Erliha, iekļaujot tajā skaistākās latviešu komponistu solodziesmas un klavierdarbus.

Jānis Nordss saņem kinokritiķu balvu Maskavā

Maskavā risinājās jubilejas – 40. – starptautiskais kinofestivāls, un šogad šī A klases festivāla galvenajai konkursa skatei bija atlasīta Jāņa Norda jaunākā spēlfilma “Ar putām uz lūpām”, kas tapusi studijā *Tasse Film*.

Jānis Nordss

Festivāla nobeigumā Jānis saņēma Krievijas kinokritiķu žūrijas balvu ar formulējumu “Par mākslinieciskā risinājuma atbilstību aktuālām mūsdienu problēmām”.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS GORDONS

Patiesu prieku man sagādāja Anitas Bormanē grāmata "Skaists bij' tas laiks", ko laidis klajā apgāds *Latvijas Mediji*. Pirmskaŗa Latvijas pēdējie gadi taŗu bija mana "ulmaŗlaiku zēnība", ko vēl labi atceros, kaut man teju 90. Kā visur, arī Latvijā dzīvei bija arī savas ēnas puses, bet bija daudz jauka, priecējoŗa, valsts iekļāvās Eiropas civilizācijā.

Jau gadijās aprakstīt epizodi, kad pie nama, kur toreiz atradās kafejnīca *Luna*, pēc saulrieta saplūda ļauŗu bariŗš, lai apbrīnotu gaismas reklāmu uz jumta: no smēķētāja mutes plūst zili dūmi. Labs ir, smēķēt ir kaitīgi, reklamētā cigareŗu ŗķirne saucas *Blend 7*, bet latvju brīvvalsts mēropole vairs neŗķita provināciā.

Arī rīdzinieki jūsmoja par Holivudas kinozvaigzni – ŗerliju Templu – meitenīti manā vecumā, kas ar savu burvīgo smaŗdu priecēja miljonus.

Anitas Bormanē grāmatā minēti fakti, kas daudziem jau aizmirŗuŗies, par jauninājumiem sadzīvē, preŗu kvalitātē u.tml.

Labi atceros kādu "ulmaŗlaika" jauninājumu, kas grāmatā nav pieminēts: Rīgā parādījās jauni, moderni pārtikas veikali "Vienība" ar zaļām skatlogu apmalēm. Viss gaumīgi iekārtots, pretstats sīkajām bodītēm. Atceros kinochronikas kadru: Kārlis Ulmanis, uzvilcis "ŗokenī", aprunājas ar pircējiem. Varbūt atradīsies lasītāji, kas zina ko vairāk par ŗiem veikaliem, kas, manuprāt, pelnījuŗi ne mazāku ievēŗibu kā lieliskais AEV –

Armijas ekonomiskais veikals, kam veltīta vesela nodaļa Anitas Bormanē grāmatā.

Par pirmskaŗa Latvijas "atvērību pasaulei" liecina arī tas, ka *Laimas* saldumu klāstā bija konfektes "Kanadas pieciŗi". ŗo pieciŗu piedzimŗana aizjūrā bija brīnums, kas, kā redzam, atspoguļojās ne tikai pasaules preses slējās. Un te nu man ir kritiska piezīme pie Anitas Bormanē grāmatas nodaļas "Latvijas ŗokolāde – garda pat Afrikā": līdzās "V. ŗuzes uzņēmumam (kas padomju okupācijas gados saucās "17. jūnijs", turklāt netika paskaŗdrots, ko nozīmē ŗis datums... F. G.) minētas tādas saldumu raŗotnes kā: *Goegginger* un *Riegert*, ko dibinājuŗi vācieŗi, bet par daudzīnāto *Laimu* tikai teikts

(33. lpp.): "1937. gada 4. maijā sanāca a/s "Laima" ārkārtēja akcionāŗu sapulce, ko vadīja Finanŗu ministŗijas juriskonsults Alfreds Valdmanis. Par sabiedŗības valdes priekŗsēdi ievēŗēja Tirdzniecības un rūpniecības kameŗas sekretāŗu Voldemāŗu Rasu", bet ne puŗplēsta vārda par manu tautieti Elijahu Fromŗenko (1889-1961), ŗokolādes fabrikas *Laima* dibinātāju. ŗokolādes raŗotni viņŗ kopā ar saviem partneriem E. Kopilovu un D. Moŗevicu nodibināja 1921. gadā, un 1925. gadā tā ieguva nosaukumu *Laima*. 1930. gadā rūpnīca jau nodarbināja 500 strādniekus. 1937. gadā Latvijas valsts nopirka ŗo slaveno un ienesīgo uzņēmumu no tās ebrēju izcelsmes īpaŗniekiem. Vai nebija pieminēŗanas vērts?

Latvijas tēls pasaulē – tam ir ārkārtīgi liela nozīme valsts Simtgades jubilejas ietvaros. Man rokā pagādījās Latvijas Institūta ārzemniekiem domāta neliela grāmata "From Tribe to Nation. A Brief History of Latvia". Latvijas likteŗngaitu izklāsts, manuprāt, ir labs, visumā objektīvs, arī tā nodaļa, kas vēŗti par pussimts Latvijas okupācijas gadiem. Taŗu ŗis nodaļas nosaukums patieŗām ir darvas karote medus mucā: "The Latvian Soviet Socialist Republic." Velns parāvis! Nu nebija tādas valsts – LPSR! Latvija atradās tieŗā Maskavas pakļautībā. Vai tieŗām Latvijas Institūta neviens neiedomājās dot ŗai nodaļai vienīgi adekvāto nosaukumu – "Latvia Under Soviet Rule"? Piedoŗanu, bet tas ir kauns un negods.

KĀRLIS STREIPS

Pirmdien, 14. maijā, bija liela diena Izraēlai, kuŗa todien atzīmēja 70. gadadienu kopŗ neatkarības pasludināŗanas. Valsti izveidoja pēc Otrā pasaules kaŗa, kad beidzās Lielbritānijas mandāts Palestīnas teritorijā, un ebrēji izmantoja izdevību pasludināt paŗiem savu valsti. Apmēram piecas minūtes pēc deklarācijas sākās pirmais kaŗŗ starp arāŗiem un izraēļiem, laika gaitā, kā zināms, abas puses ir karojuŗas atkārtoti. Tas bija pēc minētā pirmā kaŗa, kad Apvienoto nāciju organizācijas pārraudzībā Palestīnā tika novilkta līnija – vienā pusē Izraēlas valsts, otrā – palestīnieŗi, ar domu, ka arī viņi laika gaitā izveido paŗi savu valsti. Savukārt Jeruzaleme, kuŗa ir svēta, tika pasludināta par neitrālu zonu ANO pārraudzībā. Lasītāji zinās, ka laika gaitā bijuŗas plaŗas sarunas par palestīnieŗu tautas nākotni. ASV prezidents Dŗimījs Kārters saveda kopā Izraēlas premjeru Menahemu Beginu un Ēģiptes prezidentu Anvaru Sadatu. Viņi parakstīja vēsturisku miera līgumu, par ko visi trīs valstsvīri nākamajā gadā saņēma Nobela Miera prēmiju. Pakāpeniski palestīnieŗiem dotas plaŗas paspāŗvaldes tiesības ar vēlēŗanām un visu pārējo, taŗu risinājuma par valstiskumu kā nav, tā nav. Rīvēŗanās starp abām pusēm bijuŗi nepārtraukta, palestīnieŗiem saceloties, reizēm arī lidmaŗinas laupot, slaktiņu Minchenes Olimpiskajās spēlēs 1972. gadā sarīkojot. Pasaulē visu laiku tikusi uzturēta doma par divām valstīm kā risinājumu – vienu izraēļiem, otru palestīnieŗiem. Tas, ka Izraēlas neatkarības dienā pasreizējāis režīms Vaŗingtonā savu vēŗniecību pārcēla no Telavivas uz Jeruzalemi, pilnīgi noteikti konfliktu pagarinās un pastip-

rinās, radikālāk noskaŗoti palestīnieŗi jau ir pasludinājuŗi tā dēvēto dŗihadu jeb svēto kaŗu. Taŗu Izraēlas gadadienu ŗonedēļ izmantosim, lai aplūkotu ebrēju tautas vēŗturi mūsu valstī.

Pirmā ebrēju kopienas organizācija Latvijā pierēģistrēta visai tālajā 1570. gadā. Tas bija Kurzemes hercogistes Piltenes apgabalā, kas tobrīd piederēja daŗu princim Magnusam. Kad Piltenes apgabalu savā kontrolē pārņēma Polijas kaŗaŗvalsts, karalis ŗefans Batorijs ebrējiem deva ļoti plaŗas tiesības, savukārt, kad Krievijas impēŗijas troni kāpa cāriene Kātrīna lielā, viņa noteica konkrētas robeŗas, kuŗās ebrēji drīkstēja dzīvot, citur ne. 19. gadsimtā sabiedŗībā nostiprinājās ebrēju kā sīktirgotāju tēls, par to pasmaidīts Blaumaŗa "Skroderdienās Silmaŗos" un citur klasiskajā literāturā. Taŗu viens no redzamākajiem tautas atmodas līderiem Kriŗjānis Valdemāŗs 1886. gada oktobrī laikrakstā *Dienas Lapa* aicināja latvieŗus mācīties no ebrējiem: "Tie mums der par dzīvu pierādījumu, cik ļoti var stiprināties kāda maza, nīcināta tautiŗa, pie viņiem mēs skaidri redzam, ko panāk caur izmanību, pacietību un savstarpēju cieŗu kopību."

Arī ebrēji bija aktīvi atmodas dalībnieki. Satversmes sapulcē 88% delegātu bija latvieŗi, bet otra lielākā grupa bija tieŗi ebrēji. Sapulces veidotajā Tautas padomē darbojās 14 daŗādu ebrēju politisko partiju un organizāciju pārstāvjī. Viens no tiem – Mordehajs Dubins bija Satversmes sapulces un pēc tam visu Saeimu (līdz Ulmaŗa apvērŗumam) deputāts. Starp citu viņŗ kļuva slavens ar to, ka kolleŗgas uzrunāja tikai un vienīgi latvieŗu valodā. Interesanti, ka tikai 1932. gadā

Saeima nobalsoja par to, ka parlamentā deputāti drīkst uzstāties tikai un vienīgi latvieŗu valodā. Pirms tam tur arī skanēja vācu, krievu, ivrita un citas valodas. Savukārt 2014. gadā jaunievēlētais deputāts Juris Viļums no Latvijas Reģionu apvienības sacēla mazu traci pēc tam, kad viņŗ deputāta zvēŗestu pateica latgālieŗu, nevis latvieŗu valodā. Parlamentam bija atseviŗķi jābalso par to, vai apstiprināt viņa mandātu. "Gudrās galvas" tā arī izdarīja, galu galā Viļuma kungs zvēŗestu parakstīja rakstiski, nenācās to atkārtot valsts valodā.

Neatkarīgajā Latvijā ebrējiem tika dotas plaŗas tiesības. Apmēram 77% ebrēju, kuŗi varēja pierādīt, ka viņi Latvijas teritorijā dzīvoja pirms Pirmā pasaules kaŗa sākuma, kļuva par Latvijas Republikas pilsoņiem. Kaŗa sākumā Latvijā bija apmēram 190 tūkstoŗi ebrēju. Kaŗa sākumā cārs Nikolajs II viņus apsūdzēja spiegoŗanā Vācijas labā, un 1915. gada aprīlī ar divu dienu brīdinājumu iepriekŗ apmēram 40 tūkstoŗi ebrēju tika salādēti lopu vagonos un deportēti uz Krievijas impēŗijas iekŗieni. 1941. gada deportācijas nebūt nebija pirmās masu deportācijas, kādas pieredzētas mūspusē.

Ulmaŗa diktatūras laikā ebrēju tiesības atkal tika saŗaurinātas, tostarp nosakot, ka ebrēju skolās mācības drīkst būt tikai latvieŗu un ebrēju valodās. Vairums ebrēju tobrīd prata un lietoja arī latvieŗu valodu, taŗu pagājuŗā gadsimta 30. gadu otrā pusē viņiem nācās sastapties ar arvien pieaugoŗu antisemitismu. Starp citu 1937. gadā Latvijas pārstāvis Tautu savienībā Ludvīgs Sēja ŗēnēvā oficiāli apliecināja, ka Latvijā neesot "ebrēju jautājuma," piebilstot, ka "latvieŗu tauta ar

lielām simpātijām vēro ebrēju tautas centienus atgriezties savā vēsturiskajā dzimtenē Palestīnā." Ir tiesa, ka pirmās brīvvalsts laikā vairāki tūkstoŗi ebrēju nudien pārcēlās uz Palestīnu, arī uz Ameriku un citām valstīm pasaulē, taŗu vairumam ebrēju Latvija tomēr bija dzimtene, turklāt Vācijai sākot okupēt valstis Eiropā, viņu skaits pieauga, jo ŗurp brauca bēģļi no Austrijas, Ēchoslovākijas un citām okupētām valstīm. 1941. gadā deportēti tika vairāk nekā 1200 ebrēju, tajā skaitā liela daļa ebrēju inteligences. Var pat teikt, ka viņiem laimējās, jo īsi pēc deportācijas sākās nacistu okupācija mūsu valstī ar visu no tā izrietoŗo. Holokausta ŗi prātam neaptverama greķa pret cilvēci rezultātā pēc Otrā pasaules kaŗa ebrēju skaits Latvijā bija samazinājies par vairāk nekā 90%.

Arī PSRS okupācijas laikā ebrējiem nekļāŗas labi vien. 1953. gadā Maskavā paranoiskā ŗaļina vadībā izcēlās tā dēvētais ārstu indēŗāju skandals, proti, ebrēju ārsti it kā tiŗām indēŗuŗi padomju pilsoņus. Daudzi tika arestēti, noga-

lināti. Visas okupācijas laikā diezgan ievērojams skaits ebrēju pārcēlās uz Izraēlu, ebrēju statuss PSRS bija starptautisks cilvēktiesību jautājums.

Diemŗēl antisemitisms mūspusē nav pavisam pazudis vēl joprojām. Savulaik vienā no latvieŗu radikālo nacionālistu laikrakstiem tika publicēti tā dēvētie Ciānas gudro protokoli, kas patiesībā bija Krievijas impēŗijas specdienestu safabŗicējums antisemitisma veicināŗanai.

Mūsu laikrakstā allaŗ interesantus un vērtīgus komentāŗus publicē ebrējs Franks Gordons. Ebrējs Mavriķis Vulfsons bija pirmais okupētajā Latvijā, kuŗŗ uzdrīkstējās skaļi paziņot, ka Latvija ir militāri okupēta valsts un okupācijas pamatā ir Molotova – Ribentropa pakts un tā slepenie pielikumi. Trīs ebrēji Latvijas PSR Augstākajā padomē 1990. gada 4. maijā nobalsoja par Latvijas valsts neatkarības deklarāciju.

Ebrēji mūsu valstī ir bijuŗi vienmēr, tie ir mūsu valsts un sabiedŗības sastāvdaļa. Izraēlas 70. gadadienā – mūsu sveiciens ŗai valstij un tās tautai!

EBRĒJI LATVIJĀ

LETA
nacionālā informācijas aŗentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

JURIS GRĪŅEVIČS

PĒTERA VASKA MŪZIKAS SVĒTKI CĒSĪS

Aprīlis ir mūsu dižākā skaņraža Pētera Vaska dzimšanas mēnesis. Mūzikas draugiem droši vien atmiņā saglabājušies 70. gadu jubilejas koncerti gan galvaspilsētā, gan arī citur Latvijā un ārzemēs. P. Vasks ir pasaulē vispazīstamākais mūsdienu latviešu skaņradis.

Tomēr šī gada aprīlis ir unikāls. Lielā mērā, pateicoties Cēsu koncertzāles mākslinieciskajai vadītājai Inesei Zagorskai (īstais cilvēks istajā vietā), šī mazpilsēta, kuŗā mīt tikai nedaudz vairāk par 18 000 iedzīvotāju, kļuvusi par kultūras mētropoli. Tieši te, nevis iedomīgajā Rīgā (ir nu gan iemesls uzpūsties, ja nav pat normālas koncertzāles), tika organizēts dzīva, nevis aizvēsturiska klasika mūzikas festivāls. Trijos koncertos varējam pārliecināties par mūsdienu mūzikas vērtībām, kas, ticams, iepriecinās arī nākamā paaudžu mūzikas draugus. Koncertu labā apmeklētība liecina par to nepieciešamību šajā Vidzemes visinteliģentākajā pilsētā. Te nu maza atkāpe. Mūsu zemē, turpinot bēdīgi slavenās padomju tradīcijas, kad piederība vienīgajai partijai jau automātiski garantēja viszinību visās dzīves nozarēs, tagad stafetes kočiņu, šķiet, pārņēmusi Valsts Kontrolē (VK). Tā Kultūras ministrijai pārmetusi neprasmi strādāt (*Latvijas Avīze* 24. aprīlī 2018) – koncertiem neesot stratēģisku mērķu! Varbūt Saeimai derētu iedziļināties VK problēmās, piemēram, tur varētu būt pārāk liels ierēdņu skaits, kuŗiem obligāti jāsadzīvē kāda nodarbe eksistences pamatošanai.

Festivālu atklāja TRIO PALLADIO, kuŗā apvienojušies trīs latviešu mūziķi. Visi darbojas ārpus

Inese Zagorska un Pēteris Vasks // Foto: Anrijs Požarskis

dzimtenes – Lielbritānijā. Vijolniece Eva Bindere, čelliste Kristīne Blaumane un pianists Reinis Zariņš. Mākslinieki varēja daudzpusīgi izpausties – gan solo (Reinis Zariņš “Zaļajā ainavā”, duetā vijolei un čellam skaņdarbā “Iekšējā pils”), gan arī trijotnē. Par visas programmas kulmināciju kļuva 1985. gadā tapušais EPISODI E CANTO PERPETUO – P. Vaska veltījums dižgaram Olivjē Mesīnam. Mūziķiem izdevās panākt teicamu saspēli, kas liecina par ļoti augstu profesionālismu, jo šis ir tā sauktais projekta ansamblis, kuŗa dalībnieki ikdienā darbojas citās jomās. Liekas, šis ir visveiksmīgākais atskaņojums, ko izdevies dzirdēt, studijas ierakstus ieskaitot. Mūziķiem izdevās izvairīties no formas sadrumstalotības, panākot vienlaidīgu monolītu dramaturģisku attīstību.

Līdzīgi daudziem priekštečiem, nu jau vairāk nekā pustūkstoša gadu ilgumā P. Vasks nereti dau-

dzām kompozīcijām ir radījis vairākas versijas, kas atšķiras atskaņotāju sastāva ziņā. Viens no radikālākajiem risinājumiem ir “Lidzenuma ainavas”, kas oriģinālā komponētas korim, vijolei un čellam. Te Reinim Zariņam nācās cīnīties, lai uz klavierēm uzburtu tādu tembrālu bagātību, kāda piemīt cilvēku balsim kuŗi. Tas kopumā labi izdevās. Bet pats interesantākais, ka piecas dienas vēlāk bija iespēja šo kompozīciju dzirdēt oriģinālversijā. Negribu neko suģestēt – te katram jāizlemj, kuŗš variants sirdij tuvāks.

Un tā nākamais koncerts – jauniešu koris KAMĒR, Spiķeru stīgu kvartets, pianiste Ruta Kaprāne un ... pats P. Vasks, spēlējot kontrabasu.

Velti bija cerēt, ka dzirdēsim virtuozitātes kalngalus, jo meistarais jau gadu desmitiem šo savu pirmo speciālitāti un maizes darbu vairs nekultivē, bet visiem klausītājiem tā bija unikāla ie-

spēja viņu dzirdēt, kaut arī pats komponists lielākoties “piebasēja”. Jānis Liepiņš viedī bija izveidojis skaņdarbu secību gan no mūzikālās dramaturģijas, gan satura viedokļa. Šo ideju kādreiz formulējis Olivjē Mesīans: “Nav nedz īsti sakrālas, nedz īsti laicīgas mūzikas. Ir tikai viena no dažādām pusēm skatīta realitāte.” Koncertu simboliski ievadīja “Mūsu Tēvs debesīs” un arī tāpat noslēdza citas šīs realitātes izpausmes – “Savā tautā” un “Lūgšana Latvijai” – abas sava satura, mākslinieciskās kvalitātes dēļ ir pelnījušas stabilu vietu Dziesmu svētku programmās.

Instrumentālisti veidoja labu ansambli ar kuŗi, tā ienesot svaigas tembrālas krāsas. Jaunieši mūziķija ar patiesu aizrautību, dāvinot klausītājiem īstenu svētku sajūtu. Vienīgā nepilnība, pie kuŗas tomēr nav vainojams talantīgais diriģents Jānis Liepiņš, bet gan mūsu nācijas genofonds, ir īstu basu trūkums, ko baritoni nekad nespēs kompensēt. Vai tiešām īstie vīri būs jāimportē no austrumu kaimiņā?

Tomēr par visa festivāla māksliniecisko kulmināciju izvērtās tā nobeiguma koncerts ar SIMFONIETTA RĪGA un leģendārā somu maestro Juhas Kangassa piedalīšanos. Šis P. Vaska draugs ir dedzīgs viņa mūzikas propagandists pasaulē un zīmīgi, ka no programmā ietvertajiem četriem darbiem trijiem pirmatkaņojumu veicis tieši Juha Kangass. Tā vakara un visas gadu desmitiem ilgās mākslinieciskās sadarbības rezultātus nosaka gan P. Vaska mūzika, viņa sevišķā meistarība stīgu instrumentu iespēju izmantošanā, kur viņam konku-

rences laikabiedru vidū nav, gan arī maestro mentālā radniecība, spēja atklāt kompozīcijas vismazākās nianšes, par kuŗām pat slaveni mūziķi bieži pat neiedomājas.

Koncertu ievadīja 2010. gadā radītā EPIFĀNIJA. Te varējam apbrīnot orķestra lielisko pianissimo (visklusākā dinamika), kas savu izteiksmīgumu nezaudēja ne mirkli. Arī SIMFONIETTA RĪGA tā ikdienā nemuzicē – bet tāpēc jau tas ir Festivāls!

Ar nepacietību tika gaidīts superpopulārā vijoļkoncerta *Tālā gaisma* atskaņojums, kur solists bija jaunais britu mūziķis Hugo Tīčati (*Ticciati*). Viņa spēle bija temperamentīgāka nekā parasts, brīžiem mainot tradicionālos priekšstatus par raksturu. Vijolnieks teicami pārvalda savu instrumentu visos spēles aspektos. Kulminācijas brīžos gan varēja vēlēties spožāku skaņējumu, bet tā arī vienīgā iebilde.

Otrajā daļā centrālā kompozīcija bija 1991. gadā tapusi 1. simfonija *Balsis* – darbs ar plašu emocionālo noskaņu loku, kas guva dramaturģiski pārliecinošu emocionāli izteiksmīgu iemiesojumu. Programmā pabeidza P. Vaska dāvinājums diriģentam viņa 70. dzimšanas dienā *MUSICA SERENA*, kas arī simbolizē gan komponista, gan diriģenta tieksmi pēc harmonijas miera, mīlestības, vairoties no skaļas patētikas.

Klausītāji jūsmīgi novērtēja P. Vaska un mūziķu sniegumu, kas vēl ilgi saglabāsies atmiņā. Lai piepildās I. Zagorskas vēlējums, lai katru gadu aprīlī mēs varētu pulcēties P. Vaska mūzikas svētkos.

Mēneša priekšmets maijā – Rolodex adrešu saraksti

Latviešu organizācijas ārpus Latvijas mērķtiecīgi strādāja, lai uzturētu dzīvu Latvijas neatkarības ideju padomju okupācijas laikā. Viena no galvenajām politiskajām organizācijām bija Amerikas Latviešu apvienība (ALA, dibināta 1951. gadā). 1966. gadā tās individuālo biedru skaits bija sasniedzis 9000. No 20. gadsimta 70. gadiem ALA birojs atradās Vašingtonas priekšpilsētā Rokvillē, tas deva iespēju Latvijas okupācijas laikā operatīvi piegādāt informāciju ASV valdībai un presei. ALA arī rīkoja demonstrācijas, pastkartīšu nosūtīšanas akcijas, disidentu tikšanās ar ASV pārstāvjiem un citas politiskas akcijas. Viens no ALA galvenajiem

darbības mērķiem bija latviešu tautas pašnoteikšanās atjaunošana.

“Latvieši pasaulē” muzeja krājumā glabājas priekšmeti, fotogrāfijas, dokumenti un intervijas par trimdas latviešu politisko aktivitāti.

Kontaktu saraksts Rolodex sistēmā, ko lietoja Anita Tērauda un Ojārs Kalniņš Amerikas Latviešu apvienības birojā Vašingtonā (ASV) Latvijas trešās atmodas laikā.

20. gadsimta 80. gadu beigās un 90. gadu sākumā darbs ALA birojā bija ļoti saspringts, jo organizācija centās zibenīgi reaģēt uz notikumiem Latvijā, par tiem informējot ASV valdību un presi. Šajos sarakstos ir sakopoti vissvarīgākie pasaulē latviešu sabiedrības, ASV un starptautiskās preses, ASV valdības darbinieku un Latvijas aktivistu kontakti. Laikā, kad vēl nebija mobilo telefonu un interneta, šie adrešu saraksti deva iespēju ātri sazināties. Anita Tērauda, ALA ģenerālsekretāre Vašingtonā, atceras ALA darbības organizēšanu 1991. gada janvārī: *Kad janvāra dienas atnāca, katrs zinājām, ko darīt. 15 minūtes pēc tam, kad atskanēja šāvieni Rīgā, kas nogalināja sešus, to jau zināja State Department (ASV iekšlietu ministrija)... ALA birojā bija 24 stundu dežūra.*

Zviedru laiki Latvijā 1629-1721

Zviedru-Latviešu biedrība, sadarbībā ar Latviešu pensionāru apvienību atzīmēja Baltijas valstu 100 gadu patstāvības dibināšanas jubileju 5. aprīlī Igaunju namā Stokholmā.

Ieradās gandrīz 150 klausītāju, arī daudz zviedru, lai uzklāstītu diplomātu, vēsturnieku un rakstnieku Gunaru Wetterbergu, stāstot par zviedru laikiem Latvijā 17. gadsimtā. Wetterbergs galvenokārt iztirzāja zviedru sarežģītās politiskās attiecības ar visiem kaimiņiem pie Baltijas jūras. Mazāk viņš runāja par to, ko mēs, latvieši, domājam ar teicienu “labie zviedru laiki”. Feldmāršals Jēkabs Delagardi, vēlāk Jānis Šīte, sāka pārkārtot baznīcas lietas. Latviešu zemnieki bija nonākuši it kā krustcelēs starp katoļticību, luterānismu un pagānismu. Zviedri lika sprediķot latviešu valodā, lai cilvēki izprot baznīcas vēstījumus un vērtējumus.

Par garīgo aprūpi uz gadsimta beigām gādāja zviedru karalis Kārlis XI, piesūķot 7500 dālderu Bībeles tulkošanai latviski. Šo darbu veica E. Gliks. Bībeli iespieda 1500 eksemplāros, ko pa daļai izdalīja skolām un baznīcām.

Trūka mācītu ļaužu. Zviedri lika atvērt ģimnazijas un tā sauktās tri-

No kreisās: Latviešu pensionāru apvienības priekšsēde Diāna Krūmiņš Engstedt, diplomāts, vēsturnieks un rakstnieks Gunars Wetterbergs un arhitektūras profesors Andrejs Legzdīns //Foto: Sarmīte Andersons

viālskolas, kur zemnieku bērniem bija līdzīgas tiesības ar vāciešiem. Dibināja arī bibliotēkas. Tērbatas ģimnaziju pārvērtā par universitāti. Atkal noteikums – jāuzņem arī zemnieku un amatnieku bērni, ne tikai dižciltīgo.

Tieslietas tika reformētas pēc zviedru humāniem likumiem, un notika arī agrāra reforma. Muižniekiem tika aizliegts spīdzināt un

sodīt zemniekus, kā to bija darījuši agrāk. Zviedri arī mēģināja atcelt dzimtbūšanu, bet muižnieku lielās pretestības dēļ tas neizdevās.

Septiņpadsmitam gadsimtam bija nepārskatāma nozīme mūsu vēsturē, lai gan daudz no zviedru reformām tika atceltas, kad valdību pārņēma Pēteris I.

Diāna Krūmiņš Engstedt

Saņemts Gunāra Šubiņa testamentārais novēlējums 300 000 CAD studentiem Latvijā

Jau izsenis zināms, ka Zemgale ir stipru un viedu vīru kalve. Šī ir vieta, kur apstājas laiks. Te senie zemgaļi vēl joprojām sargā savus pilskalnus. Tē nīprais un uzņēmīgais Sprīdītis vēl aizvien dodas meklēt Laimīgo zemi, lai apjaustu, ka ilgotā zeme tepat vien ir.

Šai novadā 1925. gadā šūpulis kārts arī Vītolu fonda ziedotājam Gunāram Šubiņam. Viņš dzimis Tērvetes pagasta Klūnās. Lai gan liktenis lēma lielāko daļu mūža pavadīt tālajā Kanadā, savu dzimto pusi un Tēvzemi viņš atcerējās allaž.

Gunārs mācījās Penkules pagasta pamatskolā, tad turpināja iegūt izglītību Hercoga Pētera ģimnazijā Jelgavā. Diemžēl Otrais pasaules karš neļāva īstenot sapni par studijām, jo nācās dienēt Latviešu leģionā.

Pēc kara Gunārs Šubiņš nokļuva Vācijā un jau 1945. gadā iestājās Darmštates Tehniskajā augstskolā, kur studēja inženierzinātnes. 1949. gada pavasarī viņš izceļoja uz Kanadu, strādāja dažādus darbus "Ontario Hydro" – sākumā ar slotu, lauzni un lāpstu,

bet vēlāk kā cementētājs un elektrīķis, jo Vācijā iegūto inženiera gradu neatzina par derīgu. Pēc kvalifikācijas eksāmenu kārtotāšanas Ontārio provinces inženieru apvienībā Gunārs sāka strādāt kā zīmētājs un projektētājs inženieru firmā, tad kā inženieru nodaļas tehniskās rasētavas vadītājs.

1960. gada rudenī viņš iestājās Vaterlo Luterāņu universitātē un pabeidza to, iegūstot bakalaura gradu ģeografijā un saņemot Universitātes Zelta medaļu. Gunārs Šubiņš allaž ir augstu vērtējis izglītības nozīmi cilvēka dzīvē, tāpēc arī pats mērķtiecīgi turpināja iegūt jaunas zināšanas – jau 1963. gada rudenī viņš iestājās Rietumu Ontārio universitātē un ieguva maģistra gradu ģeomorfoloģijā (*Master of Science in geomorphology, M.Sc.*).

Vienlaikus Gunārs sāka strādāt Rietumu Ontārio universitātes ģeografijas departamentā – sākumā kā pasniedzēja palīgs, vēlāk kā laboratoriju asistentu pārraug un sagatavotājs. Pēc dažiem gadiem viņš kļuva par pa-

sniedzēju un sāka lasīt lekcijas fiziskajā ģeografijā, meteoroloģijā, klimatoloģijā, kvartāra ģeoloģijā, augsnes mācībā un vides izmantošanas problemātikā Vaterlo Luterāņu universitātes ģeografijas departamentā.

1974. gadā Gunārs Šubiņš aizstāvēja doktora disertāciju par ģeoloģisko un klimatoloģisko faktoru ietekmi Dienvidu Ontārio upju hidroloģiskā režīma kontrolēšanā un ieguva doktora gradu, pēc gada – akadēmijas goda doktora gradu. Viņš bija Latviešu inženieru apvienības, kā arī *Canadian Association of Geographers, American Association of Geographers, American Association for the Advancement of Science, International Association for Hydraulic Research* u.c. organizāciju biedrs.

Gunārs aktīvi darbojās arī latviešu sabiedrībā – bija "Latviešu nacionālās apvienības Kanadā" biedrs un padomes loceklis, arī "Daugavas Vanagu Kičeneras-Vaterlū nodaļas" priekšsēdis. Darbojoties organizācijās, Gunārs Šubiņš vairākus gadus sekoja līdzi

Vītolu fonda gaitām un priecājās par jauniešu panākumiem.

Viņš sarakstījis vairākus zinātniskus darbus un publicējis rakstus dažādos žurnālos. Gunārs Šubiņš sadarbojās arī ar Latvijas Zemnieku federāciju un ir lasījis lekcijas Latvijas lauksaimniekiem par alternatīvo lauksaimniecību, ekoloģiskajiem jautājumiem lauksaimniecībā, par lauku tūrismu un sēņu audzēšanu.

1952. gadā Gunārs Šubiņš saululājās ar Katrīni Zembergu, un kopā tika nodzīvoti daudzi laimīgi gadi. 2011. gadā dzīvesbiedre atstāja šo zemi un diemžēl dažus gadu pēc viņas nāves, 2017. gada 28. novembrī, arī pats Gunārs Šubiņš devās mūžībā. Izpildot ziedotāja pēdējo gribu, šogad 24. jūlijā Gunārs Šubiņš tiks glabāts Sējas kapos, Penkules pagastā, blakus tēvam Arnoldam Šubiņam un dzīvesbiedrei Katrīnei Zembergai. Paldies testamentārā novēlējuma izpildītājam Alīdei Forstmanis par ieguldīto darbu ziedotāja pēdējās gribas īstenošanā!

Maijā Vītolu fonds saņēma Gunāra Šubiņa atstāto mantojumu 300 000 CAD, kas būs atbalsts gan vēstures maģistrantiem, gan tiem, kas šī gada septembrī uzsāks studijas pirmajā kursā. Šie jaunieši būs tie, kuri Zemgālnieka stipro garu un viedumu nesīs savās sirdīs.

Vītolu fonds
www.vitolufonds.lv

VALDA LIEPIŅA

Jau 11. gadu pēc kārtas Eiropas Komisijas (EK) tulkošanas ģenerāldirektorāts rīko jauno tulkošanu konkursu *Juvenes Translatores*. Trešo gadu pēc kārtas konkursā uzvarēja skolnieks no Saldus novada pašvaldības Druvas vidusskolas. Kad EK pārstāvniecības vadītājs piezvanījis skolotājam Druvas skolā, viņa esot teikusi, ka Druvas skolā laikam darot kaut ko pareizi, ja jau uzvarētāji Latvijā atkal no Druvas vidusskolas. Lai mazliet vairāk uzzinātu par šo veiksmes stāstu, pirmo reizi konkursa vēsturē organizētāji uzaicināja skolotāju Antru Dukāni uzrunāt skolēnus un tulkotājus (kas bija labojuši jauniešu darbus). Viņa ir Druvas skolotāja – Antra Dukāne, kuņas skolnieks Reinards Jānis Saulītis šogad ieguva latviešu tulkošanas balvu. Katru gadu cits skolnieks.

Tikt pie uzvarēšanas nemaz nav tik viegli, jo te jāpārvar ne tikai zināšanu un tulkošanas prasmi, bet jāpārvar arī statistiskie un matemātiskie šķēršļi, lai skola tiktu iekļauta konkursa dalībnieku skolu sarakstā. Te nu noteikti vajadzīga veiksmē – ar lielo V! Katrā valstī pieteicēju skaits ir neierobežots, bet no katras valsts piedalās vien tik daudz skolu, cik valstij ir deputātu mandātu Eiropas Parlamentā. Latvijai ir deviņi. Tātad deviņas skolas. Un jau trešo gadu uzvar Saldus skola. Domāju, ka mūsu mīļais profesors Edgars Dunsdorfs par to priecātos un mācētu izmest kādu trāpīgu jociņu – jo arī viņš ir no Saldus. Viņš savulaik uzrakstījis "Grāmatu par Saldu".

Stāsta skolotāja Antra Dukāne: "Pirms 15 gadiem, 2003. gadā,

kad Latvija vēl nebija Eiropas Savienības dalībvalsts, mēs Druvas vidusskolā noorganizējām Eiropas Savienības financētu jauniešu projektu ar visai ambiciozu nosaukumu "Eiropas laiks Druvā". Tas bija starptautisks jauniešu projekts, kurā piedalījās 90 jaunieši no 6 valstīm. 2003. gadā šis projekts ieguva balvu "Labākais daudzpusējais jauniešu projekts Latvijā". Bet kāpēc es pieminu tik senus faktus? Kopš šī projekta ir pagājuši 15 gadi. Manas skolas skolēni jau trešo reizi pēc kārtas ir uzvarējuši jauno tulkošanu konkursā "Juvenes Translatores". Es šis uzvaras saucu "Druvas laiks Eiropā". /.../ Manai skolai pēdējos gados ir ļoti labi veicies gan 12. klases centralizētajos eksāmenos, gan dažādās olimpiādās un konkursos, gan skolēnu piesaistē. Pagājušajā gadā Druvas vidusskolas 12. klašu skolēni centralizētajos eksāmenos uzrādīja piekto labāko rezultātu valstī, bet latviešu valodas eksāmenu mūsējie nokārtoja vislabāk visā valstī. Jā, mēs noteikti kaut ko darām pareizi, un tas dod rezultātus. Tai skaitā arī šajā konkursā.

Latvijas izglītības sistēmā šajā mācību gadā ir sākušās būtiskas pārmaiņas. Ir uzsākta pāreja no skolotājcentrēta uz bērncentrēta mācību procesu, kurā bērnam mācību procesā jāklūst daudz aktīvākam, domājošākam un motivētākam. Jaunās, uz kompetencēm balstītās pieejas devīze ir "Domāt, darīt, zināt". Projekta vadītāji aicina un māca skolotājus skaidri saprast un formulēt, ar kādu mērķi viņi skolā kaut ko māca. Viņi arī aicina un māca skolotājus sadarboties, gan plā-

Laureāts konkursā *Juvenes Translatores* ar savu skolotāju un māti. No kreisās: Agnese Alute (māte), Reinards Jānis Saulītis, Antra Dukāne (skolotāja)

nojot mācību procesu, gan vadot stundas, lai skolēnos attīstītu pašas būtiskākās nākotnē nepieciešamās prasmes – komunikāciju, kritisko domāšanu, radošumu, prasmi sadarboties un prasmi mācīties. Man šķiet, ka manas skolas panākumu pamatā ir tas, ka mēs šādu pieeju mācību procesā sākām īstenot kādu laiku ātrāk par daudzām citām skolām Latvijā, un mūsu ieguldītais darbs dod augļus. Vēl tikai piebilde, ka Druvas vidusskolā strādā ļoti talantīgi skolotāji, kas dara vairāk, nekā prasa viņa pienākums.

Ja runājam par svešvalodu apguvi, es skaidri apzinos, ka jebkuŗa valoda tiek apgūta ar mērķi, lai tajā komunicētu. Angļu valodas prasme jaunās un vidējās paaudzes vidū Latvijā ir strauji augusi. Ja 2003. gadā, organizējot

jau pieminēto jauniešu projektu "Eiropas laiks Druvā", mēs raizējāmies, vai mūsu jauniešiem būs pietiekamas komunikācijas prasmes angļu valodā, tad tagad situācija ir krietni mainījusies. Liela daļa Latvijas jauniešu pat ļoti labi pārvalda angļu valodu, un tagad mēs vairāk raizējamies, vai, iesaistoties kādā starptautiskā projektā, citu valstu jauniešiem būs pietiekamas svešvalodas prasmes, lai komunicētu."

Balvu pasniegšanas ceremoniju apmeklēja arī EK tulkošanas ģenerāldirektorāta ģenerāldirektora vietnieks *Christos Ellinides* un EK komisārs budžeta un cilvēkresursu jautājumos *Ginters Etingers (Gunther Oettinger)*. Viņi abi pakavējās atmiņās par savu jaunību, bet ielūkojās arī nākotnē. *Ellinides* ieminējās, ka nākot-

nē varbūt sazināšanās veids būs izmainījies – politiķi izmantos *tviteru* un tulkotājiem būs šie saukļi jātulko. Etingers, savukārt, runāja ļoti emocionāli un pārliecinoši. Viņš jauniešus uzrunāja vāciski, un tas vēlreiz apliecināja Eiropas daudzvalodības vidi. Etingers atgādināja, ka ir pagājuši 70 gadi kopš Otrā pasaules kara, 50 gadi kopš laika, kad kopā sanāca tālredzīgi politiķi – Šūmans, Monē, de Gasperi un Adenauers – , kas nāca klajā ar ideju Luksemburgai un Francijai apvienoties ar Vāciju. Dzirdīgu ausu nebija, bet, kā tagad zinām, viņi ar savu pārliecību, drosmi un redzējumu panāca Eiropas Savienības dibināšanu. "Runa ir par jūsu nākotni!", teica Etingers. Vēl 70 gadus jauniešiem ir jānosargā miers, ja viņi grib sev un saviem bērniem nodrošināt mieru pasaulē. Uzrunājot šos jauniešus par labākajiem no labajiem, viņš viņus atkārtoti izaicināja. "Varbūt jūsu paaudze vēl pamainīs stūri (attiecībā uz Apvienoto Karalisti). Nedrīkst būt, ka jūs būtu pēdējā paaudze, kas bauda brīvību, labklājību, drošību. Viss atkarīgs no jūsu lēmumiem."

Kā katru gadu daži skolēni arī uzrunāja klātesošos. Viena runātāja bija Ana Šubica no Slovēnijas: "Mēs uzaugām kā brīvi eiropieši, kuriem katru dienu tika dotas jaunas iespējas. Profesionāli tulkotāji mums deva iespēju saprast, ka mums ir arī diezgan labas tulkošanas iemaņas. Mūs apbalvoja. Mums ir savs apliecinājums. Jā, pasaule pret mums ir bijusi laba. Tagad ir mūsu kārta būt labiem pret pasauli. Laiks rīkoties!"

Druvas laiks Eiropā

MĀRIS BRANCIS

10. februārī nosvinējis savu 87. dzimšanas dienu un paklausījis jaunās organizācijas “VV foundation” un tā dibinātāju zvērinātās advokātes un mecenātes Vitas Libertes, uzņēmēja un arhitekta Viļņa Štrama un mākslas zinātnieka Jāņa Borga aicinājumam, Laris Strunke viesojās Rīgā ar izstādi “Aiza”, kas veselu mēnesi – no 11. aprīļa līdz 11. maijam – bija skatāma Dzelzceļa muzejā.

Kā tiek ziņots, 2018. gadā dibinātā fonda “galvenais mērķis ir veicināt laikmetīgās mākslas pieejamību un izglītību Latvijā, ... saturiski kvalitatīvu un internacionālu izstāžu producēšanu, kā arī Latvijā pirmās mākslinieku rezidences izveidi Pāvilstā. Fonds vēlas veicināt vietējās radošās vides sadarbību ar citvalstu māksliniekiem, teorētiķiem, kurātoriem, mūziķiem un citu radošu profesiju pārstāvjiem. Gan izstādes, gan rezidences plānots izstādīt kopā ar izglītības programmu, kas sevī ietver lekcijas, sarunas ar kurātoriem, performances, studiju vizītes un citus.”

Pirmais iznāciens sabiedrības priekšā ir šī izstāde.

Kopš sākotnes Laris Strunke tiecies būt neatkarīgs visās dzīves

sferās. Lai savu nostāju apliecinātu, arī skolojoties Zviedrijas Mākslas akadēmijā, viņš vēlēties būt neatkarīgs no tēva, latviešiem labi pazīstamā un iecienītā gleznotāja Niklāva Strunke un pilnībā atteicies no tēva pasaules redzējuma un mākslas valodas.

“Es nesekoju nekādām autoritātēm. Allaž ir jācinās par savu patstāvību,” deklarē Laris Strun-

ke. Mākslinieks uzsver, ka nav būtiski, kādai nacionālai vienībai – latviešiem vai zviedriem – viņš pieder: gleznas ir tikai un vienīgi viņa dzīves un domu projekcijas, kam nav nekādas saistības ar vienu vai otru tautību. Šādi apgalvojumi var likties divaini, ja zinām, ka Laris Strunke cauri visiem gadiem saglabājis savu mātes un tēva valodu. Cik nav

Viedajam meistaram nav laika!

sameklējami piemēri, kuŗi, padzīvojuši svešā zemē, drīz “pirmirst” savas saknes. Laŗa Strunke gadījumā tomēr jāapstiprina, ka viņa mākslā gan nacionālo sākotni nevar atrast ne tik daudz, cik melns aiz naga.

Viņš mācījies pie kāda ķīniešu kaligrafa, kuŗa ietekmes pēdas var atrast viņa otas vilcienos jaunās izstādes darbos, bet arī tikai pastarpināti – sensenās ķīniešu kaligrafijas tālas atbalsis var atrast tikai rokas kustības noteiktībā.

Otas rakstos un ritmos skatītāji ar bagātu fantāziju var atrast dažādādas vizijas, saistības. “Daudzās [Laŗa Strunke] gleznās ziemeļnieciskā nopietnība pāraug krāsu askēzē līdz pat pilnīgi grafiskai, melnbaltai zīmju deŗai”, skaidro Jānis Borgs. Viņš asociatīvi saskata zviedrlatvieŗa mākslā tuvību pamatīgos akmens krāvos Stounhendŗā vai inku akmens cietokŗņu mūros, taču jāatzīst, ka Laŗa Strunke gleznās ir bezgala grūti tulkot autora individuālos pārdzīvojumus vai pieredzējumus.

Še nav lieki atcerēties kādu mākslinieka domu: “Svarīgi nesaņūkt reālisma reālītāti ar mākslas uzbūvi. Neļūkt formu ar saturu”.

Izstādē “Aiza” vērojāmā māksla ir abstrakcionistiska. Izstādes pamatdomu noformulējis pats autors: “Es biju Islandē un nokāvēju autobusu. Man bija pāris stundu laika, un es uzrāpos kalnā, kur atklāju aizas ŗķēlumu ainavā, kas ietiecas dziļumā. ŗaurums, kur kaut kas slēŗjas. Ir viens pārdzīvojums, kad telpa ir atvērta, un otrs, kad ļoti maz kas ir redzams. Jo ŗaurāks atvērums, jo lielāka interese, kas ir tas, kas slēŗjas. Vai ŗīs divas aizas daŗas grib satīkties vai noŗķirties? Aizas jēdziens ir ļoti daudznozīmīgs.”

Ieraudzītais un asociācijas, kas nav atstājuŗas viņu ilgus gadus, Larim Strunkem raksturīgā vizuālajā valodā tagad bija apskatāmas Dzelzceļa muzejā. Te bija eksponēti galvenokārt 2017. gadā tapuŗie opusi – 26 gleznas un grafikas lapas.

Gleznotāŗis otu un krāŗas allaŗ ir uzskatījis par vissvarīgāko. Uz to koncentrējusies visa viņa dzīve. Kā viņš atzīst, pat uz citu izstādēm iet nav laika – “jo viss ir sevī. Un laiks ir vērtība, ko izmantoju tikai sev”. Tā paŗ Laris Strunke, “viedais meistars”, kā viņu dēvē Jānis Borgs.

Pirmās ģimeņu dienas latvieŗu centrā Minsterē

DĀRTA SILA

Ir saulaina pēcpusdiena pavasarī, ievas zied un saldi smarŗo, termometrs rāda 21 grādu, un Latvieŗu centra namā ėakli darbojas lielie un mazie cilvēki pirmajās “ģimeņu dienās” Minsterē. Pagrabā skan kokļu maigie akordi, aulā bērni ir uzvilkuŗi maskas un tēlo dzīvniekus teātrim, un no blakusistabas var sasmarŗot kauŗēto parafinu krāsaino sveŗu lieŗšanai.

Centrā uz nedēŗas nogali no 2018. gada 13. līdz 15. aprīlim ir sabraukuŗi aptuveni 45 dalībnieki vecumā no 14 mēŗeŗiem līdz 65 gadiem, lai piedalītos trīs dienu nometnē. Programmā nodarbbas dažāda vecuma grupām – gan mazajiem un lielajiem bērniem, gan arī pieauguŗajiem. Piedāvāts tiek: sveŗu lieŗšana, deŗošana, folklorā, teātris, koklēŗšana, zumba, balles deŗas, hip – hop deŗas, dziedāŗšana un mūzikālāis ansamblis.

Rīti, kā jau nometnē, sākas ar sportisku rīta rosmi un īsu kopāpūlci aulā. Uz vietas pagatavotas maltītes tiek kopā baudītas bērnu dārza telpās ierīkotajā “ēdnīcīņā”, un lielais vairums dalībnieku pārnakŗņo guļammaisos centra “atelier” telpās piektajā stāvā. Vakarā pirms gulētieŗanas jaunākajiem bērniem visi nometņotāŗi kopā dzied apli “Aijā ŗūŗu lāŗa bērni”, saderusies krustotās rokās (kā māca Zuze, LCM vadītāja – vienmēr labā pāri kreisajai).

Pēc ģimeņu sabraukŗanas Minsterē piektdienas vakarā notiek iepazīŗšanās spēles, kas īpaŗi patīka mazajam Nikam Mūŗēnam (7): “Vislabāk nometnē man patīka, kā mēs spēlējam “akmens, ŗķēŗes, papīrītis, viens divi trīs”.

Sestdienas pēcpusdienā pēc nodarbbām lingviste Laura Ritenberga-Kindere vada diskusiju par divvalodīgu bērnu audzināŗšanu diasporā. Dalībnieki dalās pieredzē bērnu attīstībā, un Ritenberga-Kindere uzsver, ka bērnu latvieŗu valoda ir vecāku latvieŗu valodas atspoguļojums. Viņa sniedz padomu vecākiem – censties konsekventi runāt latviski, bet bērnu nenosodīt, ja tie kaut ko pasaka nepareizi.

Vakaros nometņotāŗiem bija pikniks, bet pēc ēŗanas sākas jautri danŗi mūziķu pavadībā (akordeons, vijole, mandolīna, flauta, kā arī bungas – iepriekŗšminētā mazā Nika izpildījumā). “Cūkas griķos”, ŗķiet, visiem patīk vislabāk.

Nometnes iniciātores un vadītāja Rasa Jansone stāsta, kā viņai radusies tās ideja. “Es rakstu savus studiju pētījumus par latviskās identitātes saglabāŗšanu diasporā, un viens no maniem secinājumiem ir – bērnu latviskās identitātes saglabāŗšanā liela loma ir ģimenei. Pati esmu uzaugusi, piedaloties daudzās “trejdeviņu spēlmaniŗu” nometnēs, kuŗas rīkoja mani vecāki Pēteris un Sandra Jansoni. Arī tagad kopā ar tradicionālās kultūras biedrību “Mantojums” viņi rīko vasaras nometnes diasporas latvieŗu bērniem, tāpēc zīnu, ka nometne ir labs veids, kā veidot draudzības un patīkami pavadīt laiku. ŗī gada, sākumā es biju 3 x 3 ģimeņu saietā Kanberā, Austrālijā un iedvesmojos no ģimeniskās gaisotnes, kad nometnē ir ne tikai bērni, bet arī viņu vecāki – draudzības un saikne veidojas ne tikai starp bērniem, bet ģimenēm. Tad nu saliekot kopā ŗīs trīs lietas – latvietību, ģimenes un

nometņu pieredzi – bija skaidrs, ka ŗāda ģimeņu nometne būtu tieŗi laikā!”

Rasa Jansone studē Latvijas Kultūras akadēmijā un ERASMUS programmas ietvaros ir trīs mēneŗu praksē LCM pie Zuzes Krēŗliņas-Silas. Viņa saka: “Piesaistīt palīŗus nebija viegli, jo tad, kad nolēmu rīkot nometni, es nevienu te nepazīnu. Taču partnerus izdevās atrast ļoti ātri, jo Minsterē darbojas daudz pretimnākoŗi un aktīvi latvieŗi.”

Vadītāja arī apbrīnoja nometnes kopsajūtu, neraugoties uz tās dalībnieku daudzveidību: “Man ļoti patīka tas, cik aizrautīgi bija ne tikai bērni, bet arī visi pieauguŗie. Vienmēr varēja atrast kādas palīdzīgas rokas, kas padarīja ģimeņu nometni par visu dalībnieku kopīgu pasākumu, nedalot skolotāŗus, organizētāŗus un dalībniekus, jo visi piedalījās visur. Visi bija tā sadraudzējusies, ka nevarēja pateikt, kuŗi bērni bija kuŗiem vecākiem, jo visi pieskatīja visus.”

Jansones draudzene un studiju biedrene Rozīte Katrīna Spīŗa at-

lidoja uz Minsteri no Rīgas, lai mācītu grupām ar un bez priekŗzināŗšanām kokles spēli. Smaidīgā meitene īpaŗi novērtē ģimeņu dienu norises vietu: “ŗī vieta ir ideāli piemērota nometnei, tai ir ļoti laba aura. Man arī patīka, ka bērni tieŗām runā labā latvieŗu valodā.” R. K. Spīŗa ir piedalījusies dažādās nometnēs Latvijā un diasporā gan kā dalībniece, gan arī jau no 17 gadu vecuma kā skolotāja.

Uz jautājumu, kas viņu visvairāk pārsteidzis, Spīŗa atbild, ka neesot varējusī noticēt, ka dalībnieks Enno Walkenfort esot 100% vācietis, jo tik labi runāŗot latviski. Enno stāsta, kā nonācis saskarsmē ar latvietību: “Es dzīvoju gadu Latvijā un tur darīju brīvprātīgo darbu Valmieras pansionātā. Tur es iepazīnos ar Latviju, iemācījos valodu, un tas viss “man patīk.” Starpbrīŗos pie slaidā, sportiskā jaunieŗa allaŗ pulcējas bērni. Enno augstu vērtē centra lomu latvieŗu kultūras saglabāŗšanā un populārizēŗšanā: “Kad reiz biju LCM un runāŗos ar

Zuzi Krēŗliņu-Silu, tas bija mans pirmais kontakts ar latvieŗiem. Kad atgrieŗos Vācijā, nolēmu, ka man jāturpina iet uz centru. Pagājuŗā gada oktobrī sāku deŗot LCM tautas deŗu kopā “Danŗi”.

Svētdienas pēcpusdienā dalībnieki kopīgā koncertā rādīja, ko iemācījusies. Bija teātra izrāde ar dziesmām un deŗām – “Pasaka par “mazo kukulīti””, bērni koklēŗja, dziedāja.

Nometnes nobeŗgumā varēŗam noskatīties Vaŗa Braslas komēdiju “Vectēvs, kas bīstamāks par datoru” un izmantot vienreizējo iespēju parunāties ar paŗu reŗisoru un scenārija autoru Alvi Lapīņu.

Atvadoties visi aptaujātie bērni atbildēja, ka noteikti atkal piedalītos ŗādā nometnē. Ko vadītāja R. Jansone novēl Minsteres latvieŗiem nākotnē? “Nometnes laikā ietvaros ar bērniem un pieauguŗajiem bijām LCM muzejā, kur Viktors mums pastāstīja par Zentu Maurīņu un pieminēja arī viņas slaveno citātu “Uzdriekstēties ir skaisti”. Es novēlu turpināt uzdriekstēties – draudzībā, latviskumā un visās aktivitātēs!”

Lielais paldies par nometnes rīkoŗanu visiem nodarbbu vadītāŗiem: Andrai Pūcei, Rozītei Katrīnai Spīŗai, Laumai Leiŗovnikai, Valdai Dundarei, Vinetai Frēŗikai, Kristīnei Gerhardei, Ingūnai ŗķesterei, Jevģēnijai Valdmanei, kā arī palīŗīgiem Gustavam ŗķerstiņam, Dainai Auziņai, Pēterim Ponnim, Dārtai Silai un LCM vadītāŗai Zuzei Krēŗliņai-Silai, kā arī nometnes vadītāŗai Rasai Jansonei! Milzu paldies LCM saka arī Latvieŗu kopībai Vācijā, kas atbalstīja ŗo nometni!

OKUPĀCIJAS MŪZEJA GARIŅŠ STĀSTA

18. Stop the Presses!

Uzmanību! Jaunas, vēl nebijušas ziņas! Avīzes speciālizlaidums. Jā, kādreiz tiešām avīzēs bija jaunākās ziņas. Tagad sanāk – vecākās ziņas, jo jaunākās jau sen izplatījušās pa visu pasauli gaismas ātrumā.

Kad jūs lasīsiet šo stāstu, jūs jau droši vien zināsiet: BEIDZOT Mūzeja Nākotnes namam ir izvēlēts celtnieks. Un ja nu nezināt – stop the presses! Jo tā tiešām ir jauna, vēl nebijusi ziņa. Tagad atliek nogaidīt, kad būs pagājis termiņš iebildumu celšanai un izvērtēšanai. Bet izskatās, ka patiešām jau šovasar sāksies būvdarbi. Vecā ēka uz to gatava, un arī es esmu gatavs. Būs jauki dzīvot modernā Mūzeja ēkā. Cerams – bez Ļeņina spoka. Bet varbūt atskatisimies, kas notika un nenotika, līdz tikām tik tālu.

Laikam jau stāstīju, ka vecā Latviešu sarkano strēlnieku ēka, kurā 1990. gados darbojās Mūzejs, bija kļuvusi par šauru. Rīgas pilsēta to gribēja nojaukt, bet Mūzejs – palikt. Nākotnes nams radās 2001. gadā arhitekta Gunāra Birkerta galvā. Man patika viņa metafora: no tumšā uz gaišo, uz apskaidroto. Ļeņina spokam celto ēku Birkerts gribēja piemērot laika garam – Latvijai, kas pārvarējusi tumšo komūnisma

rēgu un dodas pretī nākotnei. Apgaroti.

Un kaut arī Mūzejam piedraudēja, lai meklējot citas telpas, tas palika un riskēja pat plānot nākotni. Pirmie plāni paredzēja namu uzcelt līdz 2008. gadam! Kad 2006. gadā ēka nonāca atkal valsts īpašumā un ar Latvijas Okupācijas mūzeja likumu valsts to nodeva lietošanā Latvijas Okupācijas muzeja biedrībai, bija jau gandrīz gatavs ēkas skiču projekts. Jau 2007. gadā valdība lēma par Nākotnes nama celtniecību; tapa plāni veidot Padomju okupācijas upuru piemiņas memoriālu blakus Mūzejam. Valdība solīja: uzcelsim līdz 2010. gadam!

Tad nāca lielā finansiālā krīze. Viss apstājās. Jaunās ekspozīcijas pirmie plāni bija gatavi. Tapa makets. Apstājās. Atceros, cik drūma bija noskaņa. Pašam Mūzejam klājās grūti. Vai atmet Nākotnes namu, lai izdzīvotu? Taču neuzdeva, un 2011. gadā valdība beidzot lēma – Nākotnes namam būs būt līdz 2013. gada 31. decembrim! 2012. gada 11. novembrī Mūzejs uz laiku iekārtojās pagaidu telpās un sāka uzlabot ekspozīcijas plānus. Bet ... Nāca aizkavējums pēc aizkavējuma: bankrotējuši arhitekti, protestējoši arhitekti, Rīgas pilsētas arhitekts un būvvalde. Vienu

brīdi likās, ka Rīgas torņos nedzied gaiļi, bet gailis. Ja vispār būvēt, ne tā kā iecerējis Birkerts – nepareizi! Atlika Saeimai teikt vārdu: būs Birkerta namam būt līdz 2018. gada 1. oktobrim. Sa-eima lēma, valdība lēma. Nu esam tik tālu, bet atkal bet – kā to pāris mēnešos izdarīt? Būs atkal jālemj, bet nu jau uz 2020. gadu.

Mūzejam šogad 25 gadi. Dzimšanas dienu svinēs 27. jūnijā Melngalvju namā. Patlaban tāda priecīga minēšana un derības: kur dzert vīnu un ēst kļiņģeri? Ja ap veco namu sētas vēl nebūs, droši vien uz atvadām zem ēkas nojumes. Ja būs – laikam jau pie melngalvjiem. Lai uzzinātu, atnāciet. Arī es tur būšu kā *spiritus* – vienādi vai otrādi priecīgā garā. Svinēsim!

Par Latvijas Okupācijas mūzeja darba laikiem var uzzināt Mūzeja mājaslapā: *okupacijasmuzejs.lv*. Turpat var arī uzzināt par Mūzeja ekspozīciju Čekas galvenajā mītnē "Stūra māja" un iespēju gida pavadībā apmeklēt cietumu, ko tur Čeka iekārtoja 1940. gadā. Gan pagaidu ekspozīcija Raiņa bulvārī 7, gan "Stūra mājas" ekspozīcija un cietums Brīvības ielas 61 atvērti 7 dienas nedēļā.

Latvijas Okupācijas mūzeja 25 gadu svinības notiks 27. jūnijā.

Vai varēsim līdz kapsulas guldīšanas pamatakmeni dabūt vēl 27 ziedotājus, lai būtu 1000? Un vai Mūzeja iekārtošanai vēl vajadzīgos EUR 500 000?

ASV. Čeki rakstāmi OMFA (ja vajag, ar ziedojuma mērķa norādi) un sūtāmi Ilze Resnis, 10930 Nollwood Drive, Chardon, OH 44024. Ziedotāji saņem kvītis nodokļu atlaidēm.

KANADA. Čeki rakstāmi LRDF (Latvian Relief and Development Fund) ar atzīmi "Okupācijas mūzejam" (ja vajag, arī ar mērķa norādi) un sūtāmi: Dagnija Staško, 16 Elterwater Ave, Nepean, ON K2H5J2. Ziedotāji saņem kvītis nodokļu atlaidēm.

AUSTRĀLIJA. Čeki rakstāmi (pievienojot mērķa norādi) un sūtāmi mūzeja pārstāvei: Ināra Graudiņa, 141 Darley Road, Randwick, NSW 2031.

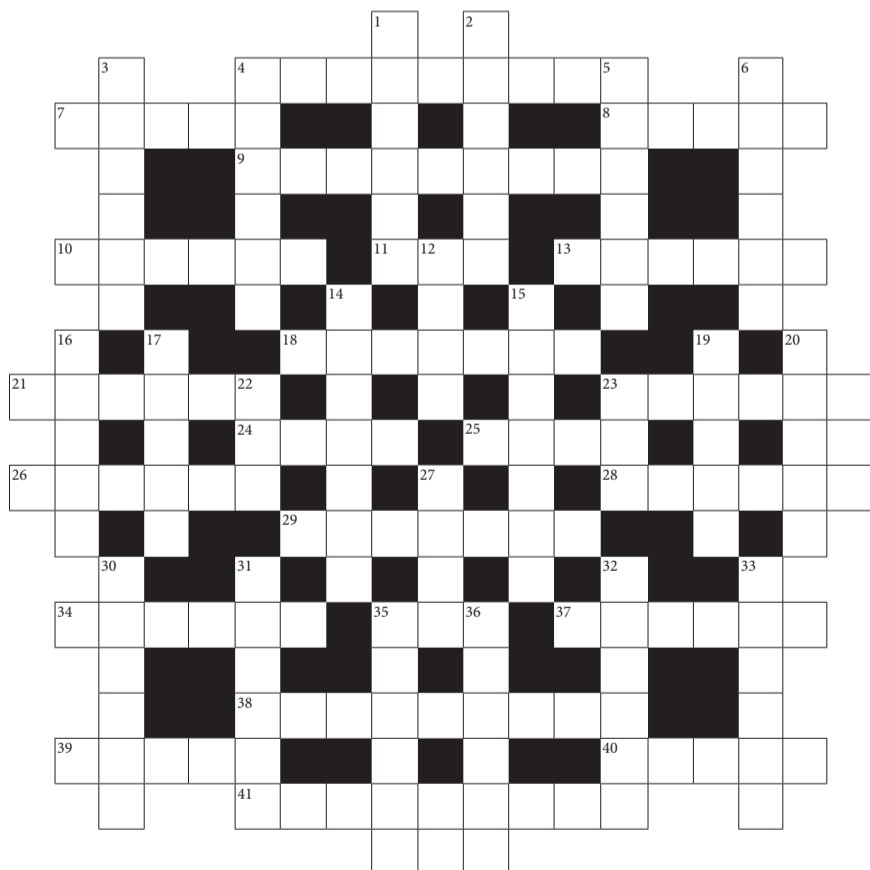
LIELBRITANIJA. Čeki rakstāmi (ja vajag, ar mērķa norādi) un sūtāmi mūzeja pārstāvei: Inese A. Smith, 36 Fairmount Drive, Loughborough, LE11 3JR vai (ar mērķa norādi) "Latvian Educational Foundation", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leicestershire LE17 6DF.

Ar ziedojumu nodrošināts publicitātes projekts

ĪSZIŅAS

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Līmeniski 4. Senlaicīga, lēna spēļu cilmes deja. 7. Franču rakstniece (1804-1876). 8. Apdzīvota vieta Ventspils novadā. 9. Konditorejas izstrādājumi. 10. Taisnleņķa trijstūra taisnā leņķa mala. 11. Japāņu rakstnieks (1924-1993). 13. Pašaizsardzības sistēma bez ieroča. 18. Ortopēdiska ierīce mugurkaula deformācijas samazināšanai. 21. Kaislīga jūsuma, pacilātība. 23. Precīzs oriģināla noraksts. 24. Zema bērnu vai sieviešu balss. 25. Administrā-

tīvi teritoriāla iedalījuma vienība Dānijā. 26. Možs, žirgts. 28. Aptaujas lapa. 29. Virieša vārds (jūnijā). 34. Mākslas veids. 35. Izcils lidotājs. 37. Apdzīvota vieta Priekules novadā. 38. Ierīce elpošanai zem ūdens. 39. Lielīšanās ar spēkiem, kādu īstenībā nav. 40. Tīcības apliecinājums. 41. R. Blaumaņa vadītais žurnāla *Latvija* satīriskais pielikums.

Stateniski. 1. Latviešu gleznotāja (1939). 2. Balsts, uz kuŗa nostiprināts lielgabala stobrs. 3. Dar-

barīki tiklu darināšanai, labošanai. 4. Oficiāla satura vēstule. 5. Darinātas ar stellēm. 6. Viegla lidmašīna ar mazas jaudas motoru. 12. Vismākā viriešu balss. 14. Peldoša tilta balsti. 15. Pamudinājums darbībai. 16. Suņu šķirne. 17. Medicīniskais instruments. 19. Balto mālu šķirne. 20. Mjanmas naudas vienība. 22. Skandinavu aviokompānija (*abrev.*). 23. Papagaiļu dzimtas putns. 27. Igaņu dziedātājs (1920-1975). 30. Dobradžu dzimtas dzīvnieks. 31. Spožs zīda audums. 32. Novada centrs Latvijā. 33. Laika mērvienība. 35. Saldūdens zivs ar tumšām šķērssvītrām. 36. Latviešu aktieris (1951).

Krustvārdu mīklas (Nr. 17) atrisinājums

Līmeniski. 4. Karameles. 7. Lauva. 8. Virza. 9. Radinieki. 10. Garūta. 11. Ala. 13. Karatē. 18. "Karmena". 21. Ķemeri. 23. Astere. 24. Gana. 25. Ūlis. 26. Merino. 28. Sonāte. 29. Svarīgs. 34. Parūka. 35. Asa. 37. Talcis. 38. Pūrvietas. 39. Kalpi. 40. Ideja. 41. Svērtenis.

Stateniski. 1. Manila. 2. Debija. 3. Dainas. 4. Karāts. 5. Svīras. 6. Azarts. 12. Lima. 14. Malnava. 15. Analogs. 16. Peles. 17. Tekšis. 19. Atēna. 20. Krēta. 22. Igo. 23. Ass. 27. Erss. 30. Saunas. 31. Skapis. 32. Taksis. 33. Litijs. 35. Aivars. 36. Avenes.

Cēsis 27. maijā plkst. 19 notiks koncertzāles sezonas noslēguma svinības ar krāšņu koncertu Spānijas noskaņās – izcilākā latviešu basbaritona Egila Siliņa operārijās. Īpašā viesņa būs Francijas operas soliste, liriskais soprāns Solena Mengerē (*Solen Mainguené*), kuŗa izceļas ar spožu izdejājumu un lielisko aktiermeistarību. Vokālos priekšnesumus bagātinās flamenko ģitāras solo un Liepājas Simfoniskā orķestra skanējums diriģenta Mārtiņa Ozoliņa vadībā. Atbalsta Valsts Kultūrkapitāla fonds.

Latvijas Nacionālajā bibliotēkā Rīgā līdz 26. jūnijam 7. stāvā apskatāma izstāde "Mūsu 100 tautumeitas Latvijas Simtgadei". 100 tautumeitu koŗi no māla veidojuši Jūrmalas Mākslas skolas audzēkņi un viņu vecāki, absolventi, skolotāji un pilsētas iedzīvotāji. Līdzdarbojās arī kultūras ministre Dace Melbārde ar meitu Dārtu, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsekretāre Baiba Moļņika ar meitu Ievu, Latvijas Nacionālā kultūras centra direktore Signe Pujāte, no Latvijas valsts Simtgades biroja Aija Tūna un daudzi citi. Ieeja bez maksas.

Latvijas Valsts asinsdonoru centrs sadarbībā ar TDA "Liesma" aicina līdz 22. jūnijam visus Latvijas koŗus un deju kopas piedalīties akcijā "Vienoti – dziesmā, dejā, asinsritē!". Lai, gatavojoties Dziesmu un Deju svētkiem, veicinātu draudzīgu konkurenci māksliniecisko kopu vidū un izdarītu arī labu darbu – ziedojojam asinis. Aktivākos iepriecinās starptautiskais pārvadātājs *Lux Express* un saldumu ražotājs *Laima*. Pieteikšanās pa e-pastu: *san@vadc.gov.lv*, norādot kopas nosaukumu, kopējo dalībnieku un aptuveno ziedotāju skaitu.

Rīgā un Latvijas reģionos jau izraudzīti pieci XXVI Vispārējo latviešu Dziesmu un XVI Deju svētku vēstneši – tautumeitas un tautudēli, kas sevi uzskata par īsteniem Svētku patriotiem. Vidzemē par konkursa laureātiem kļuvuši Gulbenes deju kopas "Ratiņš" dalībnieki Jānis un Maruta Matisoni, kuri jūnijā atklās Dziesmu svētku vēstniecību Valmierā.

Naujenes pagasta Slutišķu sādžā 20. maijā plkst. 13 sāksies Starptautiskais tautas mākslas festivāls "Augšdaugava" Latgales sētā, ar koncertu "Simtiem loku roku rokā". Vēstures avotos Slutišķi minēti 1785. gadā. Šodien saglabājamās vērtības ir zemesgabalu dalījums, apbūves izvietojums, vēsturisko ēku arhitektūra un materiālu pielietojums, būvamatniecības tradīcijas, ēku apdare un kokgriezumi. Festivāla koncertos piedalīsies mūzikālās un deju kopas no Lietuvas, Daugavpils pilsētas un novada, Alūksnes, Dobeles, Ērgļiem, Indras, Rīgas un Usmas.

Sociālo tīklu Twitter, Facebook un Instagram lietotāji ir aicināti līdz 31. maijam fotografēties pie Latvijas simtgades ozoliem, kuŗus pērn iestādīja 4. maijā akcijā "Apskauj Latviju", un publicēt bildes kopā ar savu sveicienu vai novēlējumu Simtgades ozola gada jubilejā. Tos pievienot, izmantojot tēmturus #ApskaujLatviju, #LV100. Interesantāko sveicienu autori saņems suvenīrus no Latvijas valsts Simtgades biroja un Iekšlietu ministrijas.

(Turpinājums 11. lpp.)

Joprojām ir iespējams pieteikties uz Latviešu valodas un kultūras vasaras skolu!

Aicinām diasporas jauniešus, kas vēlas vasarā Latvijā pilnveidot savu latviešu valodas prasmi un padziļināt savas zināšanas par Latvijas vēsturi, latviešu folkloru un mākslu, kā arī norisēm Latvijas sabiedrībā, pieteikties LATVIEŠU VALODAS UN KULTŪRAS VASARAS SKOLAI 2018!

Vasaras skolu organizē Latvijas Universitāte, bet financē Latviešu valodas aģentūra (Izglītības un zinātnes ministrijas valsts budžeta programma "Valsts valodas politika un pārvalde"). Programmas nodrošinātais finansējums sniedz Latviešu valodas aģentūrai iespēju katram vasaras skolas dalībniekam pilnībā segt dalības maksu.

Vasaras skolas norises laiks: **2018. gada 11. jūlijs – 24. jūlijs**

Vasaras skolas prioritārā mērķauditorija ir diasporas jaunieši vecumā **no 16 līdz 30 gadiem**, kuriem nav latviešu valodas priekšzināšanu vai kuriem ir nelielas latviešu valodas priekšzināšanas (A1+ un A2 valodas pras-

mes līmenis). Taču brīvu vietu gadījumā organizatori izskatīs iespēju grupā uzņemt arī vecākus interesentus.

Detalizētāka informācija gan latviešu, gan angļu valodā (dalības nosacījumi, vasaras skolas programma, pieteikuma anketa) ir pieejama Latvijas Universitātes mājaslapā:

<https://www.latvianlanguage.lv/lat/latviesu-diasporai/>

<https://www.latvianlanguage.lv/for-latvian-diaspora/>

Jautājumu gadījumā rakstīt Sarmītei Miltiņai: sarmite.miltina@lu.lv

Ar cieņu
Aija Otomere,

Latviešu valodas aģentūras diasporas projektu koordinatore

Tālr. (+371) 67350765
Rīgā, Lāčplēša ielā 35-12
www.valoda.lv

www.maciunmacies.lv

www.facebook.com/LVAdiaspora

Vēlaties uzzināt
par tautiešiem Lielbritānijā?

www.latviesiem.co.uk

ĪSZIŅAS

Līvānos, Latgales mākslas un amatniecības centrā, apskatāma izstāde "Ar dziesmu ieausts stāsts". Viens no vēsturiskiem eksponātiem ir Latvijas karogs, ko darinājusi Dabaru dzimta un kas pirmo reizi tika uzvilktas mastā Latgales Dziesmu svētkos 1940. gadā Daugavpilī. **Pateicoties Jānim Dabara kungam Amerikā, karogs atgriezies dzimtenē!** Izstādē ir arī Zaigas Dzenes mātes austais tautastērps Latgales Dziesmu svētkiem un šodienas ārzemēs dzīvojošo tautiešu veidotā "Stāstu sega Latvijai", kas ir veltījums Latvijas Simtgadei.

Bebru pagastā, tēlnieka Voldemāra Jākobsona memoriālā mājā – mūzejā. "Galdiņos" turpinās Baltā galdauta svētki, jo atklāta seno galdautu izstāde. Te Latvijas Mākslas akadēmijas absolvents, Latvijas Mākslinieku savienības biedrs, tēlnieks un skolotājs Voldemārs Jākobsons (1899-1974) pavadījis dzīves lielāko daļu. "Galdiņi" ir vienīgais kādam tēlniekam veltītais memoriālais mūzejs Latvijā.

Liepājas mūzeja ekspozīcijā "Liepāja okupāciju režīmos" no 10. maija apskatāma Liepājas skolu skolēnu izstāde "Šūpulis" – tamborējumi, izšuvumi, pārļojumi un darbi kokapstrādes un metālapstrādes tehnikā. Tā būs atvērta arī 19. maijā starptautiskajā "Mūzeju naktī", bet 30. maijā notiks izstādes laureātu apbalvošana.

Latviešu uzņēmums "Rūjienas saldējums" (dibināts 2009. g., īpašnieks Igors Miežis) eksportē dažādu veidu saldējumus uz Baltijas valstīm, Vāciju, Beļģiju, Poliju, Bulgāriju, Slovākiju, Ungāriju, kopumā uz 14 ārvalstīm. Šogad sācis piegādāt saldējuma bumbiņas "Mini Melts" Dānijai. Eksporta īpatsvars pērn sasniedza 45%.

Kurzemes ūdenstilpnēs – Liepājas ezerā, Bārtā, Durbes ezerā, Ventā un citās – 8. maijā ielaisti no Lielbritānijas ar lidmašīnu uz Rīgu atvestie 704 399 zušu mazuli (pirksta lieluma dziedziņi). Eiropas zušu populācijas atjaunošanu apmaksā no ES fondiem. Mazuli aug lēni – līdz 8 gadiem. Viņu nārsts dabā aizvien vēl ir zinātniekiem neatminēts noslēpums.

Jelgavas pils pagalmā 30. maijā LLU Studējošo pašpārvalde (LLU SP) sadarbībā ar "Zemgales Ziņas" organizē Drosmes un cilvēciņas velobraucieni, kuŗa ātrums ir piemērots dažādu vecumu velobraucējiem. Turklāt 77 km ceļā ir paredzētas sešas pieturas – memoriāls Garajos kalnos, Glūdas skola, Annas Brigaderes skola Tērvetē, pazemes dziļurbumi pie Penkules, Stacijas iela Bēnē, memoriāls pie Auces Putnu mežā un mācību un pētījumu saimniecības "Vecauce" pagalmā.

Īsziņas sagatavojusi **Valija Berkina**

Jauniešu nometne TEV!

Ja tevi interesē aktīva latvietības uzturēšana; sevis pilnveidošana, sadarbojoties ar citiem; pārgājieni, daba un nakšņošana teltī.

LAIKS: 10. – 16.08.2018.

VIETA: Ēlande, Zviedrija. Uz nometni Ēlandē no Stokholmas aizvedīs kopējs autobuss

DALĪBNIEKI: diasporas un Latvijas jaunieši (vecums 14-21 gads)

DALĪBAS MAKSA: 60 eiro (dalībniekiem pašiem jāsedz ceļa izdevumi no savas valsts līdz Stokholmai, pārējais tiek atmaksāts ar projekta līdzekļiem un dalības maksu).

Nometnē mēs:

Pilnveidosim savas latviešu valodas zināšanas, darbojoties grupās un veicot kopēju projektu darbu.

Mācīsimies, kā veidot efektīvu komandu, kā atrast vislabāko iespēju iekļauties grupas darbā, efektīvi izmantojot dalībnieku stiprās puses kopēju mērķu sasniegšanā.

Trenēsīm praktisko sadarbību komandās un palaušanos citam uz citu, pārbaudīsim sevi un savu komandu vienas dienas pārgājienā un nakšņošanā teltīs. Dziedāsim pie ugunsкура un dancosim līdz vēlai naktij!

Gaidīsim tavu motivācijas vēstuli uz e-pastu jauniesu.nometne.swe@gmail.com vēlākais **līdz 20. maijam**. Vēstulē pastāsti par sevi un kāpēc tu vēlies piedalīties nometnē. Ja vēlies, pievieno fotogrāfiju un neaizmirsti pievienot savu kontaktinformāciju! Vietu skaits nometnē ir ierobežots!

Tevi gaida viena neaizmirstama nedēļa Ēlandē! Uz tikšanos!

Nometne ir Eiropas latviešu apvienības, Latvijas Izglītības ministrijas, Zviedrijas jauniešu kluba un Zviedrijas latviešu apvienības Stokholmas nodaļas sadarbības projekts.

MATĪSS KUKAINIS ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Vaļņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro

par cm² ierāmējumā

Atlaides par reklāmas publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Ģertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.

Rietumeiropas latviešu laikraksts,

iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Izdevēji: Brīvā Latvija izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Līgita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011 (Darba laiks P.O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tālr. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis (admin.)
Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick Northants.
NN6 7TJ. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441.
Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem Rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā: Terēze Bogdanova, tālr.: 07788790952, e-pasts: terezebogdanova@inbox.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 75; 12 mēnešiem GBP 145. Samaksu ar čeku, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši SEK 875; 12 mēneši SEK 1550.
NAUDAS PĀRVEDUMI: LETTERNAS RIKS-FÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Paziņojumus, sludinājumus, reklāmu sūtīt uz Rīgas redakciju. Abonentu administratore +371 26134315, red. +371 67326761, e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 155 eiro; 6 mēn. – 85 eiro; BL konts Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, konts IBAN: DE94200100200271751204, BIC: PBNKDEFF. Adrese abonēšanas jautājumiem: Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citas Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 85 eiro; 12 mēnešiem 155 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 110,-; 12 mēnešiem USD 205,-.

Latvijā: 6 mēnešiem 33 eiro, 12 mēnešiem 55 eiro.

Digitalā avīze – 55 eiro 12 mēnešiem
Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā GBP 3.50 (EUR 6) par 10 mm augstu vienslējiņā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) GBP 45. Zviedrijā – SEK 600.

Komerģiālie sludinājumi €7 (EUR 12) par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.
Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA

Latvian Weekly Newspaper

published by the Latvian Publishers Association,
Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011, Latvia

Iespiests: SIA EVEKO, Rīgā

SPORTS

SPORTS

SPORTS

PASAULES MEISTARSACĪKSTES HOKEJĀ

UZVARA AR ZAUDĒJUMU

Latvija – Dienvidkoreja 5:0 (2:0, 1:0, 2:0). Pasaules meistarsacīkšu annālēs ir ieraksts, ka 1993. gada turnīrā Bledā Latvijas – Dienvidkorejas spēle beigusies ar rezultātu 27:0. Skaidrs, ka pēc 25 gadiem kaut ko līdzīgu prognozēt būtu bijis nereāli, jo laiki mainījušies, paaugstinājies komandu meistarības līmenis, īpaši jau augstākajā līgā. Līdz šim gan Āzijas hokejistiem neko ievēriņas cienīgu nav izdevies parādīt.

Latvijas vienība guva pārliecinošu uzvaru, bet cieta arī, ja tā var teikt, zaudējumu. Mūsu komandas labā korejiešu vārtos rīpas iemeta Meija, Ķeniņš Bukarts (2) un Balcers. Latvijas hokeja izlases kapteiņa Roberta Burkarta otrie vārti spēlēt pret Dienvidkoreju sekundi pirms spēles beigām iekļauti Starptautiskās Hokeja federācijas (IIHF) dienas topā. Tomēr uzvaras prieku aizēnoja divu komandas līderu – Džeriņa un Karsuma – savainojumi. Mūsu hokejistu teknikai pretinieki pretī lika rupjību.

SĪVĀ CĪNĀ ATŅEMTS PUNKTS AMERIKĀŅIEM

Latvija – ASV 2:3 (1:1, 1:1, 0:0, 0:1). 9. maijā Latvijas izlasei pievienojās uzbrucējs Teodors Bļugers, kas bija ieradies no Ziemeļamerikas. Viņa pārstāvētā komanda – Pitsburgas Penguins – izstājās no Stenlija kausa izcīņas, tāpēc bija iespējams nākt palīgā savējiem Dānijā. Lai arī amerikāņi pirmie izvirzījās vadībā pir-

mās trešdaļas vidū, perioda beigās Uvis Balinskis rezultātu izlīdzināja – 1:1. Spēlesturpinājums bija vēl patīkamāks, jo 24. minūtē Andris Džeriņš, par kuŗa dalību šajā spēlē nebija skaidrs gandrīz līdz spēles sākumam, realizēja skaitlisko vairākumu un izvirzīja vadībā Latviju – 2:1. Lai arī Latvijas izlase izrādīja ASV izlasei pamatīgu pretspāru un neļāva viņiem pārņemt spēles iniciatīvu, amerikāņiem ar Kolina Vaita metienu otrā perioda beigās izdevās rezultātu izlīdzināt – 2:2. Trešajā periodā turpinājās līdzīga cīņa, un tas beidzās ar bezvārtu neizšķirtu. Uzvaras vārtus papildlaika otrajā minūtē guva Kems Atkinsons. Kaut arī Latvijas izlase zaudēja, tomēr tika iegūts vērtīgs punkts cīņā par iekļūšanu ceturtdaļfinālā.

Dānijas hokejisti, uzvarot norvēģus ar 3:0, "izstumā" Latvijas izlasi no pirmā četrinieka. Tāpēc Latvijas – Vācijas spēlei bija liela nozīme par iekļūšanu četrinieka.

REVANŠS PRET "PĀRIDARĪTĀJIEM"

Latvija – Vācija 3:1 (0:0, 1:0, 2:1). Tie laiki pagājuši, kad vāciešus varējām uzvarēt ar 8:0 (1997. g.) vai 5:0 (1998. g.). Vēlāk viņi mums

Latvijas hokejisti raida ripu Vācijas vienības vārtos

kļuva par tā dēvētajiem neērtajiem pretiniekiem vai arī par "pāridarītājiem" gaidījām revanšu.

Tā arī notika. Sākumā vārtus Latvijas vienības labā guva Ronalds Ķeniņš, trešā perioda sākumā Guntis Galviņš divkārtēja Latvijas izlases pārsvaru, vēl pēc septiņām minūtēm Andris Džeriņš teicami nospēlēja vārtu priekšā un panāca jau 3:0.

Uzreiz pēc trešo vārtu zaudējuma vācieši vienus vārtus atguva, kas lika mobilizēties arī Latvijas spēlētājiem un disciplinēti spēlēt, lai noturētu uzvaru.

ATŅEMTS PUNKTS ARĪ KANADIEŠIEM

Latvija – Kanada 1:2 (0:1, 1:0, 0:0, 0:1). Pirms pēdējām spēlēm B grupā bija izveidojusies sapspringta situācija: ASV bija 16, Somijai – 13, Dānijai – 11, Kanadai – 10, Latvijai – 9 punkti. Mūsu hokejistiem vēl bija jāspēlē pret Kanadu un Dāniju. Ja pret Kanadu neko lielu nevarējām cerēt, tad, lai iekļūtu četrinieka, noteikti bija jāuzvar dāņi, jo viņiem bija divi punkti vairāk nekā mūsējiem.

Pret hokeja dzimtenes pārstāvējiem – kanadiešiem – mūsu hokejisti 11 savstarpējās spēlēs cieta 10 zaudējumus: smagākie – 1935. gadā Davosā 0:14 un 2006. gadā Rīgā – 0:11. 1997. gadā Turku fiksēts neizšķirts – 3:3.

Latvijas – Kanadas spēlē atpūta tika dota Latvijas izlases pirmajam vārtsargam Elvim Merzļikim, bet vārtus sargāja Kristers Gudļevskis. Gudļevskis 2014. gada Olimpiskajās spēlēs Sočos ceturtdaļfinālā aizvadīja izcilu spēli, Latvijas izlasei nākamajiem

Latvijas hokejisti (tumšajos tērpos) cenšas apturēt kanadiešu spēlētāju

čempioniem zaudējot tikai ar 1:2. Kanadiešiem izdevās gūt ātrus vārtus, kad spēles trešajā minūtē Antonijs Bovijē pirmās pamānija, ka Gudļevskis nav piespiedis ripu kājsargos, "izmaksšķerēja" to un iesita vārtos.

Pēc pirmajām spēles minūtēm, kurās pārliecinoši dominēja Kanada, pārējā laikā Latvijas izlase demonstrēja pārliecinošu un teicamu spēli kā uzbrukumā, tā aizsardzībā un bija tuvāk uzvarai nekā zvaigžņotā Kanadas komanda. Īpaši teicamu sniegumu mūsu komanda demonstrēja otrajā periodā, kad pārliecinoši tika apturēti Kanadas izlases uzbrukumi, jo izcili vārtos darbojās Kristers Gudļevskis, bet kanadieši bija spiesti kļūdoties. Dīemžēl abus nopelnītos vairākumus Latvijas izlasei realizēt neizdevās. Savukārt neatlaidīgie uzbrukumi atmaksājās trešā perioda otrajā minūtē, kad Kristians Rubīns izlīdzināja rezultātu – 1:1. 20 gadus vecajam aizsargam tie bija pirmie vārti izlasē un meistarsacīkstēs. Pagarinājumā, spēlējot formātā "trīs pret trīs", Latvijas komandai neizdevās ilgi pretoties meistargajiem kanadiešiem, un komandas kapteinis Konors Makgregors apliecināja, kāpēc

tiek saukts par lielāko zvaigzni Kanadas izlasē. Viņš uzvaras vārtus guva pagarinājuma 46. sekundē. Šī ir otrā reize vēsturē, kad Latvijas izlase pasaules čempionāta spēlē pret Kanadu ieguvusi punktu. Pirmā un līdz šim vienīgā reize bija 1997. gadā, kad Latvija, debitējot elites līgā, ar kanadiešiem nospēlēja neizšķirti 3:3.

LATVIJAS FUTBOLA IZLASEI – JAUNS GALVENAIS TRENERIS

Latvijas futbola izlases galvenā trenera amatam Latvijas Futbola federācija (LFF) izvirzījusi somu speciālistu **Miksu Pätelainenu** (attēlā).

Pašlaik 51 gadu vecā Pätelainena kandidātūru LFF valdei virzīja darba grupa nacionālās izlases galvenā trenera kandidātu atlasei, kuŗu veidoja tās vadītājs Kaspars Gorkšs, kā arī locekļi Jānis Mežeckis, Māris Verpakovskis, Dainis Kazakevičs, Jurijs Andrejevs un Jānis Skredelis. Uzklusot informāciju par aizvadītajām pārrunām, LFF valde apstiprināja darba grupas virzīto kandidātūru, deleģējot LFF vadību noslēgt ar viņu līgumu. Panāktā mutiskā vienošanās ar Pätelainenu paredz noslēgt ar treneri līgumu līdz gaidāmā UEFA Nāciju līgas turnīra beigām.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

ANGLIJA

Koŗa opera "Neoarctic", piedaloties pasaules slavenajam Latvijas Radio korim, London Southbank Center Belvedere Road, London SE1 8XX 24. un 25. maijā plkst. 20. Vairāk informācijas: www.radiokoris.lv

DIEVKALPOJUMI

ZIEMEĻANGLIJAS DRAUDZE, māc. D. Vāvere

Bradfordā, Vācu baznīcā (*The German Protestant Church*), 29 Great Horton Rd, Bradford, BD7 1AA, svētdien, **20. maijā**, plkst. 11 Vasarsvētku dievkalpojums. Piedalās Lielbritānijas iecirkņa sinodes dalībnieki un viesi.

Bradfordā, Vācu baznīcā (*The German Protestant Church*), 29 Great Horton Rd, Bradford, BD7 1AA, svētdien, **17. jūnijā**, plkst. 11 dievkalpojums.

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

Straumēnos, *Catthorpe Manor, Lillbourne Road, Catthorpe, Lutterworth, LE17 6DF*, svētdien, **27. maijā**, plkst. 10 dievkalpojums.

Lesterā, *St. Ursula's Chapel, Wyggestons, 160 Hinckley Road, Leicester, LE3 0UX*, sestdien, **2. jūnijā**, plkst. 14 dievkalpojums.

AUSTRUMANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

Derbijā, *Chapel of St. Mary on*

the Bridge, Derby, DE1 3AT, svētdien, **3. jūnijā**, plkst. 12 dievkalpojums.

Notinghamā, *Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH*, svētdien, **3. jūnijā**, plkst. 15 dievkalpojums.

Mansfildā, *St. Peter's and St. Paul's Church, Mansfield, NG18 1AP*, sestdien, **2. jūnijā**, plkst. 11 dievkalpojums.

Pīterborovā, *St. Mark's Church Centre, Peterborough, PE1 2SN*, sestdien, **9. jūnijā**, plkst. 16 dievkalpojums.

MANČESTERAS DRAUDZE, māc. D. Vāvere

Mančesterā, Vācu baznīcā (*Martin Luther Kirche*), 9 Park Road, Stretford, M32 8FE, svētdien, **10. jūnijā**, plkst. 13.30 dievkalpojums.

APVIENOTAJĀ LONDONAS LATVIEŠU EV. LUT. UN MIERA DRAUDZĒ, Zviedru baznīcā, 6-11 Harcourt Street, London W1H 4AG, svētdien, **27. maijā** plkst. 14 Trīsvienību svētku dievkalpojums.

ZVIEDRIJA

Līdz **6. oktobri** gaidāmajām 13. Saeimas vēlēšanām atlicis pusgads. Kāda patlaban izskatās politiskā situācija Latvijā? Kā orientēties pirmsvēlēšanu informācijas džungļos un izdarīt pārdomātu izvēli? Par šiem un citiem aktuāliem politikas jautājumiem uz tikšanos aicina Zviedrijas

latviešu apvienības Politiskā darba grupa sadarbībā ar Latvijas vēstniecību Zviedrijā.

DIEVKALPOJUMI

INFORMĀCIJA par Zviedrijas latviešu ev. lut. draudzēm un dievkalpojumiem redzama arī mājaslapā www.draudzes.se

STOKHOLMAS ev. lut. draudzes Ģimenes dienas dievkalpojums Vasarsvētkos ar draudzes mācītājas Ievas Graufeldes atvadu sprediķi sestdien, **19. maijā**, plkst. 14 Somu baznīcā (*Finska kyrkan, Slottsbacken 2B-C, Gamla Stan, Stockholm*). Dievkalpojumu vadīs Ieva Graufelde, pie ērģelēm Rūta Baumgarte.

Dievkalpojumu kuplinās Stokholmas latviešu koris un Stokholmas latviešu skolas audzēkņi. Pēc dievkalpojuma draudzes namā kafijas galds ar mācītājas Ievas Graufeldes godināšanu. Visi mīļi aicināti un gaidīti!

STOKHOLMAS Sv. Ērika katoļu katedrāles kriptā, *Folkungagatan 46*, svētdien, **20. maijā**, plkst. 12 Vasarsvētku mise (Nokļūšana ar metro: *Medborgarplatsen*). Bīskapu kriptā atrodas zem katedrāles. Jāiet lejup, no katedrāles galvenās fasādes ieejas durvīm pa kreisi, līdz pirmajam durvīm labajā pusē). Uz svētku dievkalpojumu laipni ielūdz Stokholmas latviešu

katoļu draudze un kapelāns Andris Priede.

ESKILSTŪNAS un VESTEROSAS latviešu ev. lut. draudžu dievkalpojums Vasarsvētku noskaņās Eskilstūnā svētdien, **3. jūnijā**, plkst. 15 Svētā Andreas baznīcā (*Sankt Andreas kyrka, Vasavägen 42, Eskilstuna*). Prāveste Zilgme Eglīte. Pēc dievkalpojuma sarunas pie kafijas galda. Visi mīļi aicināti!

ĢĒTEBORGAS ev. lut. draudzes Aizvesto tautiešu piemiņas dievkalpojums. Aizlūgums par tautas sēru dienu – 14. jūnijā, svētdien, **10. jūnijā**, plkst. 14 Hāgas baznīcā (*Haga kyrka, Haga Östergata 30, Gēteborgā*). Dievkalpojuma tēma: Aicinājums uz Dieva valstību. Dienas mude: "Sirdis celšim, ne rokas uz Dievu debesīs" (Vdz. 3:41). Dievkalpojumu vadīs mācītājs Dr. Normunds Kamergrauzis, pie ērģelēm *Peter Wägsjö*. Pēc dievkalpojuma sadraudzība Hāgas draudzes namā. Pie kafijas galda mūsu Baznīcas pārvaldes Zviedrijā revidentes Ineses Gredzenas stāstījums par latviešu dzīvi Stokholmā. Visi sirsnīgi gaidīti!

STOKHOLMAS ev. lut. draudzes ekumēniskais Baltiešu Aizvesto piemiņas dienas dievkalpojums ceturtdien, **14. jūnijā**, plkst. 18 Svētā Jēkaba baznīcā (*St. Jacobs kyrka, Västra Trädgårdsgatan 2, Kungsträdgården, Stock-*

Esi mūsdienīgs!

www.307.lv

Sludinājumu laikrakstā
BRĪVĀ LATVIJA
iesniedz ērti
no sava datora

307lv

holm). Pieminam visus, kas deportēti, nevainīgos, kas cīnījušies par tautas atbrīvošanu. Prāvēša Michas grāmatā teikts: "Es atkal celšos kājās, un ja es arī mitu tumsā, tad tomēr tas Kungs ir mana gaismā! Viņš mani izvedīs gaismā tā, ka es ar prieku skatīšu Viņa taisnību."

VĀCIJA

DIEVKALPOJUMI

Vircburgā, *Deutschhauskirche, Am Schottenanger 2*, sestdien, **26. maijā**, plkst. 13.30 dievkalpojums. Mācītājs Elmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galds draudzes telpās – kā arvien, arī bērni laipni aicināti.

Bekhofas latv. baznīcā (*Am Beckhof 44, Bielefeld*) **27. maijā** plkst. 14.30 Trīsvienības svētku dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma kafijas galds draudzes namā.